

ת ש ר י

מאת ש"י עגנון.

שְׁחַקָּה לְקַרְאֲתִי הָרִיבָה
וְדַלְקָה חוּם לְפִי בִי דָמָם;
בְּנֶאֱוֹן לָהּ פּוֹסֵי הַקְרִיבָה
וְנִמְעָה הַחֲלוּמוֹת עַד תָּמָם.

אִז נִפְּץ גְּבִיעֵי לְרִסִּים
וּבְשִׁבְרֵי רִיּוֹ הַשְּׁתוֹלָלוֹ שְׂנֵיָהּ,
עוֹמְדָה עוֹד חֶלְקָה בְּנַפְסִים
וְקִבְעַת הַשְּׁמָרִים בְּשׁוּלְיָהּ.

אֲנָכִי—פּוֹם הַחֲלוּמוֹת;
וְזִלְזָלִי הַחֲלוּמוֹת בְּעֵנִים,
נִלְמוּד אֶתְלוּגֵן בֵּין חוּמוֹת,
אֶךְ שׁוֹי לִי יוֹבִילוֹן שְׂנֵאֲנִים.

וּבְהַמְלֵא הַפּוֹם עַל גְּדוּתֶיהָ
לְפָנַי אַחַת הַפְּנוֹת שְׁחוּתֶיהָ:
פּוֹסֵי עוֹבְרַת עַל שׁוּלְיָהּ;
שְׁתִּי נָא אֵת פּוֹסֵי, אַחֲוֹתִי!

* * *

א.

נ ע מ ן נאות ללמדה תורה, לאותה ריבה נאה, והיה מתמה על זה הרבה. עכשיו, שנתים אחר הרעש, עם כליון ימותיו—והריהו מתעסק בדברים כאלה. לאחר כך, כשמצא בזה שוב אחת מכבשונות שבנפשו וחידותיה, שאין להם פותר — נחה דעתו קצת; ולא עוד אלא שנתמלאה נפשו צחצחות, כהמוני זה, שרואה מה למעלה הימנו ויודע, ששנבו כל אלה מרוח בינתו, ולמה זה יעמול לדיק, ורוח של שובבות קפצה עליו, כאלו נתרוקן פתאם מדכדוכה רי של נפש. הניף מצנפתו כלפי מעלה, והפליג בצמרת שערותיו הערמוניות — היפות, והיתה הצמרת עומדת בצדי ראשו כצפור דרור; פרח לו היתולניעו שבמוח וזו באה על מקומו בשלום.

אחיהם

* השיר הראשון נדפס בגליון נ"ז 7—התרכ"ט בחתימת הש"י כגון האיש

המורהבנה ועוד
ליים

זוגיות, התמונה—ואי היא לו, לשעבר, כשהיתה ארוסתו של זינקוב וכיוצא בה נהות אחריו, היה דומה עליו, כל אימת שנתן עיניו בתמונה וקלסתר פניו נשקף לו מבין הזוג, כאילו הוא השלישי עומד על אותו זקן לשטנו, כמה רחוק הוא עכשיו משעשועים כגון אלו.

ופתאם יגיהו לפניו דמיוני בין השמשות, ישב נעמן או ושח לו לחברו חבתו היתויה לרמברנדט, כפה עליו חברו דעתו: אהבה התלויה בדבר היא: קורבת הנפשות ילפתו ארחות דרכן, מה הוא רמברנדט היה נודה ביותר אחרי נשים—אף אתה כך, עתים קבל עליו נעמן את הדין ופקפק, כמעט, בחוש ההבנה שבו לגבי אמנות, עכשיו כיון שפרשו הריהו רואה, כי אמנם נוני היוצר הגדול כשמן המור הם ללבבו.

— איזה בן-אדם הוא: מדריכה מנוחה, מוכרחת היא דוקא ליטב עמו בסעודה, אי אפשר, אי אפשר, יעל חיות נסתמקה עד כדי צוארה, כשנכנסו פתאם לחדר מרת שושנה ומו שלם חתנה, ונעמן מניש את האוכלין לפניו, היא נסתמקה כולה ואל מנחתו לא שעתה—

הללו שבים עתה מעמק הברכה, שם במושבה העמידו חופה, חופה חסופה, פתאם, ממש פתאם נכנסו לחופה, מעשה: והיו בבית המשתה של שאר בשרה והכנים זה את בן זקוניו לחופה, ולמרבה השמחה ולששון אין קץ, עמד וכפה עליהם חופה כניגית, לא היו כלל מוכנים לכך, ואפילו הינומא לכלה לא היתה, צחוק עשה להם אלהים.

נעמן ויעל חיות צעקו להם, מול טובי פה אחד, כשיצאו מתמיה ראשונה, חזרו ושנו להם, מול טוב, מול טוב, כמה וכמה פעמים, וצחקו הרבה על המאורע.

— רב סליחות! נעמן אינו יכול לבוא לסעודת אירושין שלהם, אם ירצה ה', לחתונת הזהב יבוא, עכשיו אי אפשר לו בכך, החתן והכלה טרחו בעצמם ובכבודם לקראו, הוי, רב סליחות! נעמן מתחטא כתינוק שסרה, שושנה ומושלם מקבלים את מאונו שלא ברצון ומתפרדים בחבה יתירה.

— פלא, אדם נכנס פתאם לתוך חופתו, ואדם יש בארץ, ורבים כמוהו, ושבע יכין לבו לקראת כלו ומאויו אלו ינקופו לשוא.

משום מה אמר לה זה?

פשוט, שטות יצאה מפי נעמן—ומי יחזירנה?

ב.

חבריו חושדים כמה שאין בו, נאה היא, הם אומרים, ועל כן אתה נודה אחריה, נעמן, נעמן, חס ושלום, לא תהא כזאת, מתוך רחמים גרידא שונה הוא אתה, רחוק הוא הימנה כרחוק מזרח ממערב, עוד לא נגע בה ואפילו באצבע קטנה.

לא שאינה מוצאת חן בעיניו, אדרבה: חשוב גוה היוני והמלא, קומתה הזקופה, כל אלה מכניסים בו מעין כבוד וחבה אליה, ואף על פי כן, כשהיו חבריו שואלים אותו לפניו עליה, היה נשבע ומעיד, שאינה אלא אומצת בשר, אינה יפה כלל, שקר הדבר והבל היופי שבה, והיה מתכבד בשם שקרא לה, ומתפלא, בשעת חירום מושגיו ושבוש מחשבותיו ששוכה אפילו דברים שאדם דש בהם מאה פעמים ביום—איככה כון שם שהולמתה כל כך.

בערב היא באה.

צולעת נכנסה לחדר, כולה רטובת גשמים, נעלה שברגל ימנית כעריבה מלאה מים.—הוי, איזה גשם טורד בחוץ, יעל חיות חלצה נעל, כמה עדינה רגל זו.

— כמה מסתכל מר?

— הגרבים שברגלי הגברת, כלום מעשי ידיה הם?

לא, אלה מבית אמא! אבל אף היא יודעת כבר לעשות כמותם, נעמן נטל את אדרתה, פרשה על גבי ספה, ונפשו חמדה, כי בירכתי הבית יהא תנור בווער עומד, והוא ייבש לאורו את בגדי יעל חיות הרטובים מני גשם; והמיהם ירוע על גבי שלחן, נעמן הרכין את גופו, חרש סחט כנה אדרתה.

ולאחר השעור הראשון, כששמע מפי חברו הגדול מצבה של ריבה זו, נתרכך לבו כל כך, עד שנמס בבכייה חשאית, "בחורה כת טובים וריקנית היתה בעיניו תחלה, כל ימיה כחנים, ואין לה בעולמה אלא לענג על עלם, עלם וחברו", וכמה נקשה נפשו בימים ההם מכזו וכיוצא בה. — והנה היא אומללה; אומללה שבעתים, עניה ועומדת בחזקת סכנה וקופה של פגעים תלויה מאחריה, בנעוריה בית אביה ראתה בטובה, אבל מיום שנלתה משם, אף מולה גלה וכל יום קלקלתו מרובה, עכשיו הריהי מצפה לשכר של תקון גרבים, לומדת היא מלאכה זו, אבל שכרה מוטל בספק, יד כהה לה ואסורה במלאכה, והחמים גדולים נכנסו ללבן של נעמן, מולו של יורד מועז רוח כל אנוש, ומה גם גורלה של עלמה, האמונה עלי תולע, כשנשכרת על פת לחם, למה הדבר דומה?—לבת-מלך, שדונה לעשות בפלך, ונעמן השמיע תוכחה לעצמה, שחשד בכשרה זו, ומעין קורת-רוח שאננה נבעה באבריו, הפעם הקרה לפניו ה' לתקן את המעות על ידי טובה זו שיהא משפיע עליה.

(והוא לא הראה לה חרווי פומן הציני, שהיה מונה בבית גניו, כשבקשה הימנו אמש שיהא קורא לפניו את פריץ, השתולל בלאט לבו לזרם דם סולד-שיתרון על לחייה המלאות, העגולות והמגרות, השבין בסתר פזמונו ולא חשף שמץ מלותיו וכשפתחה דלתות חדרו, פתח נעמן ספר דברים לפניו: תורה ילמדנה; עברית, מוטב שתהא יעל חיות נגנת משתקפה את חייה בפלך, למחיה שלחהו ה' לה.)
היא רעבה, רעבה ללחם, לא גלתה לו זאת, חס וחלילה, ככה לא תעשה היא, אבה, כשבקשה כוס מים, ידע נעמן, שעדיין לא אכלה היום סעודה של צהרים.

נעמן הוציא סולתניות וכל מטעמים, אין רצונה בכך, מים שאלה: כוס מים בלבה, כדי עמל טעמה מן האוכלין, כצפור זו המדקקת מן היץ, כן, כצפור אכלה, רק הצפרים דרך אכילתן יפה, כך מקובל מפי פזמוני המשורר, צדקו דבריק, מר פזמוני!

ינם רביעי נתאחרה קצת מבוא, כשנכנסה לחדרו, לא ישבה על הכסא לפני השלחן, שלא כדרכה קבעה לה ישיבה על גבי הדרגש. — שלמה מר נעמן שותק תמיד? מקודם סברה, שפניו שוחקות ולבו טוב עליו, רק מיום שהכירה בו היטב, תראה, כי תשכון עליו עננה.—יספר נא קצת מקורות ימי חייו.

הוא לא יספר לה, עכשו אין דרכו בכך, כשהתרפק על חסדי עלמות, היה שוקד על דבריהן, ערנת-אביב-ימיו כמו משכה בחוש של חן את האשה אשר אליה תשוקתו, עכשיו, חבל לתלות עליו חשוב בעיניו יותר מכל חושי חן שבעולם ואפילו משל מלכת שבא.

והם ישבו ללמוד, קומתה גבוהה משלו, נתגלה לו זאת אמש, ובערב כשהיא באה, מניח נעמן ספר על גבי ספה, כדי שלא תהא יעל חיות נזקקת להרכין גב, רוב טובה השפיע עליה, הפעם עליה לפשוט את צוארה ולהתאמץ כדי לראות בספר.—מה זה עשה לה מר נעמן?

הוא נטל כר קטן והציע על הכסא, שפיר, שתי שעות הם שונים בזו אחר זו, שוב לא תהא הישיבה קשה לה, רב תודות, רב תודות! אבל הנברת תסלה, וכי לא? נעמן רוצה לאכול פת ערבית, בבקשה, תשתתף אף היא בסעודה, אי אפשר אחרת, לא...א? אם כן, נלמוד הלאה, אף הוא לא יאכל.

על כרחיה היא מסכימה לאכול.

הקפה עומד ומתכשל, המכונה מקיפה את הכלי אורות, אורות, יעל חיות הוציאה עיניה מתוך ספרה ונסתכלה באלה.—האמנם מוצאת הגברת, שבעל בית הגון אני—חן חן לה!
נעמן הרכין ראשו המתולתל לפני המכינה הדולקת, האור מסמק את פניו ומעלה עליהם שפעת חן, שלא מדעת נתנה יעל חיות עיניה בתמונה שלחן, על מנת להשתקף בה, העבודה, רואים בתמונה כמו ממש, של מי זאת התמונה? של רמברנדט, כן, כן, זקן ובתולה גלה, ואפשר איש, ואשתו, בביתו של נעמן אין ראי מני ככה.

רגשי נועם חשו בקורבתה. ומעשה ואמרו לה: ומה אנו כך—בחורים לא כל שכן! עינינו נרטבו או וחרש נגעה ידו הלחה בקצה שערותיה הגווזות. רבות בנות ספרו לו בשבח שערותיה. ובאותו היום, שיצאה הגזירה מלפני הרופא לגזון מחמת הטיפוס, בכו כל הנערות. ואף אויבתה בנפש התיפחה פעמים אין מספר מתוך חלום קשה: נוזים שערות יעל חיות! נעמן נתעורה, — הגברת כאן: סליחה! לא ידע כלל בכואה. וכי מכבר היא מחכה לו? קם, פנה כסאו והגישו לפניה. אנכי, הורה באצבע על הדרגש. אינו יודע איזה מקום יברר לה. מכולל הוא קצת. יעל חיות נרתעת לאחורה. דעתה ללכת, אבל הפצה להשאר גובר עליה. שניהם קבעו להם מקום על הדרגש.

נעמן לא העלה אור במנורה. שנה את טעמו ושחק אתה. היא כמה פחדה תחלה מפניו. עכשיו אין עוד מוראו עליה. היא נוגעת—בו ואינה נוגעת. ושוב היא נוגעת בו, אוחות בראשו אפילו. ואולי הפצה הרי יכולה לשים שניה בבגרותו היפה ולקצצה בבת אחת. יפה כזו למה לו.

נעמן שחק הרבה. זוהי המצאה שאין למעלה הימנה. אדרבה, רצונו בכך. ועוד מלתו על לשונו, כבר כרסמה יעל חיות צרור משערות ראשו. מעולם לא מלא צחוק פיו כבפעם הזאת. שדה היא ולא אשה. זו בעלת הפיגורה היונית ופנים של דמה. לא יאומן כי יסופר. וכי אפשר היה לדעת מראשו עד היכן מגעת שובבותה. אלמלא ראה בעיניו ממש, אלמלא חש בראשו, אף הוא לא היה מאמין בכך.

אף על פי שכבר ראה אותה כמה וכמה פעמים קודם לכן, השתומם לבו בקרבו, שכל כך מעט התבונן בה. עיניה הירקרות, חולצתה וכובעה הירוקים—כלה סמרגד חי.

ובעמקו של לבו היה מלא חרדה, שסוערה היא כל כך ושטופת חיים ונוער.

— גברת אלנורא—גברת אלנורא!

— משום מה קורא הוא לי כך?

— פשוט, כך. בעצמו הריהו מתמה על זה. כך עלתה במחשבתו פתאם.

וחרש לחץ את ידה.

— יודעת אני למה לוחץ מר את ידי.

— למה?

הה, סבור מר שלא קראתי בספרו של פורל?—מעין ספוק מיני יש בלחיצה זו.

נסתכל נעמן בפניה, המלאים תם ופשטות, ויגל לבו בקרבו. ואותם הפוחזים שבמושבה, ענו בה, כי דבר סתר היה לה עם זאב בן? אלמלי עמדו לפניו עכשיו, מיד היה קורעם כדג.

והוא נגש אל החלון והשקיף על אחד האקליפטוסים, ליד חומת הגדה, שנסתיד מטבורו ולמטה בסיד; ונעמן דמה בנפשו, שכך טבעו של זה, ויהי לפלא.

* * *

ג.

היא שוכנת בחדר אחד עם חברתה. נעמן עדיין לא היה שם. כלילה ההוא נכנס אצלה וחברו עמו. חדרה אינו מתוקן כל עיקר. הכלים בערבוביה וכולו אומר אי כבוד. ליל שבת, מחר פטורים מעבודה. בחדר ישבו אי-אלו בחורים ועסקו בשיחה.

נעמן לא יצא עמהם בדבריו. דומם נטה מבטו על המטה שנצטרפה מתיבות. קשה לו הדבר.—בריסוק אברים אפשר להיות נדון על כגון זה, אבל לא להקפוש.

שיחות ארוכות, וכוחים קטועים על דא ועל הא, מחו שעה אחרי שעה. שמאי רק בשעת שיחה לתוך דלי שבור, שעמד לפני הדלת. — שמא טעיתי? שאל כשראה צורת הכלי, ודבר הלא-דא-רלים עידי כשנתיגעו הגרונות, בקשו לשתות קה. יעל חיות עשתה-זרית מספרויות אחרי-מר נפט ומזגה קומקום מים מתוך אותו דלי שפורה, תמונות, — כגון האיש איזה עשן. מלים קשות ההבנה ועוד.

היא נעלה אנפלאה אחת משלו. שני זוגות במעונו. /שלא מדעת דחף ברגלה כמעט. משל כפי הבריות: חתן וכלה מי מהם שמקדים ודוחף ברגלי השני בשעת חופתם, הרי זה ימשול. היא שוחקת לדבריו שחוק נאה. ברגל שמאל נגעה בו.

— הוי, רבב על בגדו עשיתי, סליחה.

ומיד נערה בכפה את האבק, שהעלתה ברגלה, ורחצה ידיה למשעי. שחרית של יום שני לא רחץ נעמן בשרו אלא במים, נתח סבון אחד בביתו. וזה לא לשם תשמיש הוא. גזירה, שמא ימחוק עקבות אצבעותיה היפות של יעל חיות שבסבון. זוהי ודאי שטות, שטות שאין על עפר משלה.

יעל חיות אינה עושה חיל בלמודים. יותר מראשית תורת הכתיבה, אי-אלו פרשיות שבתורה ושתים, שלשה פרקים בבין עמ"י חלק שניה אינה יודעת כלל. אינה תופסת מרובה. אין לה פנאי. שחרית עסוקה יעל בעבודה. כל לאחר הצהרים היא שוהה בבית החולים על יד מטתה של אמה השוכבת שם. וכשבאה אליה לא הכינה שעוריה. נעמן מקבל עליו באהבה, מיסרה בצחוק-חבה ומלמדה באמון, במסירת נפש ממש. כמורה תלמידה שלא נתפתחה עדיין דרך הוראתו. והיא אינה אלא גורמת לו הפסד זמן בלבד. ערב ולילה, ערב ולילה ילמדה. הוי, כמה אפשר בשעות אלו לעשות לנפשו. הוא קובל לפני חברו, אפשר ויסקנה. ובעצמו אינו הוצה בכך. אינו רוצה עדיין. עתים היא מאחרת, צר לה להפריעהו. מבעד החלון היא רואתו שיכב עלי דרגש. כולו משוטט בים של עצבות.

מה חושבת היא עליו בכלל.

חביב הוא עליה. מה יקרו לה דבריו הנוחים, המושכים את הלב. כושל מליו יקימון. אדם אין בארץ אשר יעשה אך טוב בדברו אליה כמוהו. קטוע יוצא הדבור מפיו. אנחה שבפנים פוגעת בו ומשברתו. קולו מקצת צרוד וחם ומתנהל לאטו. אומרים, כך דרכם של פיטנים, שדבורם בנחת. אכן, נעמן משורר הוא. פזמוני גדול הימנו. אבל ביאליק עולה על גביהם. משהיה ביאליק ברחבות, לא יכלה לסלק עיניה הימנו. מעיל של קטיפה עליו והוא נשען על מקל שקד לאור המדורה שהתקינו לכבודו. מסביב כל בני המושבה, אנשים, נשים וטף, זקנים עם נערים. מה חשב ביאליק באותה שעה? כל כך נחמד הוא, ומישום מה על תמונתו הוא עומד ושפתו התחתונה מכונסת דוקא לתוך פיו? כל המשוררים מדה מיוחדת להם. נעמן כשהוא מדבר הריהו כוסף ראשו קצת ומאפיל ביד אחת לצד עינו הימנית: שילח, שמעה אומרים, לא היה כותב אלא לריחם של תפוחים נרקבים. היא לא קראה בספרי שילח. אביה, עליו השלום, היה קורא בהם. משום מה אין נוהגים בימינו אלה לקרותו? דורה, דור וסופריו, טולמטו, "סנין" ושלום עליכם.

נעמן ישב על הכסא סמוך לחלון. בין השמשות. ענפיהם של עצי האקליפטוס הפילו את צלם לפני עצמם, והיו דומים כאילו על גבי אילן שגהפך, למה מוחו נטרוד כל כך? הדלת פתוחה. יעל חיות נכנסת, הוא אינו שומע. אינו מסיח דעתו ממורשי הלב. ראשו היפה מורד למטה וצלו עושרו, ראשו מתנסה מזה ויש בו מעין דיוקן של בהמה, שנשארה יחידה בשרה לפני שואה.

זכר, ערבי עיר מעלדתה יהל לפניו פתאם. עירה שכלה יער. יער אין סופי, ושטף אילנות בו. כל ימות הקיץ אינה פוסקת מתוכו הלולא וחיננא, וכל אילן ואילן כלונס של אפריון הוא לבני המקום.—כלה קיץ, וערער הוא היער, נשכח מעיר ומתים. והיוצא את העיר, ומהלך בדרך, עומד לפניו היער כולו טובע בשלג, ואילנות עטופים אדרות שלג, ובני עורב יקראו. פעמים מתגלגל לשם זוג, בחור ובחורה, מתנשקים בחשאי ומתגלים בקולי קולות, על ידי עקבות נעליהם על טצע השלג.

שטף של חום שטפה, ועל בקשה רחמים בלבה, ליטול ראשו של נעמן לתוך ידיה ולאמצו יפה יפה אל חוזה. שערותיו אלו, כמה נאות הן לו. והיא נזכרת בשפעת שערותיה היפות, ובצמותיה שלא היו על עפר משלן, כבר סחה לו, לנעמן, שפעם אחת שמעה, מאחורי, בחורה אומרת לחברתה, "לוא צמות כאלה לי היו או ירנין לנצח אשרי, ואפילו חברותיה,

אחת וכוסה לא משוה מפיה. "חוששת אני בשני", היתה מתחטאת לפני כל מי שמצאה בכך. סיסים. מעולם לא נשתכרה, היא ידעה סוד השתיה. — נשייל קצת.

נעמן לבש את אדרתו, חבש מצנפת הפליש אשר כמראה דג מלוח מרָאָה ויצא אף הוא עמהם.

שמאי עדיין תינוק הוא. תינוק ממש. פתאם עולה על דעתו להיות מהלך דוקא על גבי פסי מסלת הברזל. שגעון. היא זקוקה להחזיקו בידו שלא יפול. נעמן מהלך אחריהם, ומסתכל בהם מתוך חבה. כתינוקות הם מהלכים.

— איזו ידים קשות לו לשמאי. ידיו של נעמן יפות הן, עדינות, ממש כשל עלמה נאה. דומני, שבלילה מרצה מר נעמן בבית המקרא. מהו ידבר, כלומר על אדות מה הוא מרצה?

— ".... ספורי מעשיות של ר' נחמן מברסלוב והשפעתם על הספרות העברית החדשה!"

— הוי, כמה אמחא לו כפים. שמאי, יריך כל כך קשות הן. לך נתנה יכלת לקשקש הירד... הרבה הרבה. ויעל חיות מוחאת כפים.

— זהו רק נסיון. התחלה. בלילה הי-הי-הי... שמאי, אל תשכח! הוי, השעה מאוחרת. כמעט כמעט שכח: אתמול חזרו המושלים, הרי עליו לבקרו.

נעמן אינו יודע משום מה הוא נמשך אחרי בית מושלם. לפני אירושיהן לא היה רגיל אצלם הרבה. — אח, בבית בעלי טעם נוח לבלות שעה, שעתים, ואפילו בשנה הראשונה לאחר חתונתם. מרת שושנה מבינה אותו. אינה חושדת כאחרים, שהלך לבו אחרי יעל חיות. התפוחים, שהיא מגישה לפניו, קלופים יפה יפה. לעולם אין משחרחרותו של הסכין עליהם. דרכה לחתוך תפוח בכף. מדה כזו לה. חבה יתירה נודעת לה לחזיונות איבסן הראשונים ותמיד תהלתם בפיה. הוי, איזה הרים ונגלצרים שם בנורבניה. ומה יש כאן. רק פסת הים ונגות שטוחים ונשים עסקניות בצרכי צבור—וחסל. יראה מר, השמש שוקעת. מימי לא ראיתי עוד יופי כגון זה. בעד כל הון שבעולם אין אני זזה מכאן. כשאני יוצאת ורואה בדקלים שבחצר, הריני מאושרת. תמה אני ולא אדעה, האיך אפשר למרת חקלאית לקבול על מצבה. גן עדן התחתון כאן. פאני נעמן, הרואה הוא — כוכבים קטנים נושרים מן השמים. לא לא לא, נולת יש לו לרקיע. אימתי ראה מר נעמן את יעליצי? את יעל חיות. מה שלומה? — טוב! נחמדה. מר נעמן לא ישאר בארץ ישראל. כשיחזור לכאן יהא מתארח אצלנו. וכי לא כן? נעמן אומר, שהמסגרות של התמונות שבבית, מקנות הן יפה לגוף התמונות. והרהיטים שבחדר כאלו צצו מן הרצפה. לא מוצגים ועומדים אלא כאילנות הללו שביער. חן הטבע על המקום. כלי הפרחים צנוע ונחמד. כל עתות השנה ריח פרחים באולם. את אלה הפרחים השיגה בארח פלאני מעשה. ועברה בשוק, פגעה בגוי קטן וצורר הפרחים בידו — מה עשתה, עמדה וקנתה. בבקשה, יקח נא מעט מים ומיץ. יעל גמרה עליו את ההלל. מלאים חיים הם הפרחים. הוי, נפעיטי, זאטוטי, מחמדי בת-עין. מושלם, למה אינך מספר למר נעמן שקראת, "נפש רצוצה"? האמנם, ספר תולדות המחבר זה? איזה כובע היה אביו חובש? כלום באמת שטרנימל, ככתוב? — פרח זה הריהו לך מר נעמן, וזה יתן במתנה גמורה ליעל חיות. ארון נעמן, אבל למען השם אל יהא מועל בשליחות. אני אברוק אחריי. יעל חיות לא הביאה לו פרחים מעולם. עניה היא. הפרוטה אינה מצויה בכיסה. פעם אחת נשמטה שושנה מכובעה, נטלה וענדה בה את תמונתו של נעמן. בסבר פנים יפות קבל נעמן את השושנה. עת השושנים עברה. וזו שהקריבה לו מלאכותית היתה. כאמור, בלי שום ריח. מכל מקום שמח על משאת כפיה. מנחת עני.

(עוד יכוא).

כששתה נעמן תה, עלה פתאם ברעתו, שך לו אחר בכוסו והוא שותהו.

כערער בערבה של דברים הוא יושב לו. קדקדו נוגע בחלון ואין לו מקום מנוחה. — סליחה, מר נעמן, יוזו נא מכאן שלא ימחיץ ראשו בחלון. נעמן זו משם. המנוחה סרה מאתו לגמרי. דומה עליו, כאשר ישען ראשו יהא נתקל בזוגית וזו דמו.

נעמן מחריש. אינו מדבר כלום. רק לסירוגין יענה על דברי חבריו. עכשיו אינו מענין כלל. בה בשעה קו להיות חריף ושנון במסכת רעים. — הגנה הם באים בשפעת חרודים ולאט לאט הם שוקעים מאליהם. רשמי פניהם נחלשים ונונם מתאפר; והגוף כלו רובץ תחת משא הלאות. איזה כליון נמרץ; אפיסה בהיותם.

הוא התגעגע לפניו הפשוט, בלתי מנקרים באשפת החיים, חולמים בלבנת הבוקר והווים עם שמש צהרים, הבולעים את פתם בלי דאגה ומספרים מעשיהם בשטף ופשטות.

שלא מדעת נפלו עיניו על שתי הבחורות, שישבו חבוקות בקצה המטה. הגנה היא פנינה הטובה במצחה הוד וצמותיה הרכות והמשעממות. אף יעל חיות אינה מענינת, אבל טל ילדות רובץ על פניה. נעמן פרש מן החבורה ויצא.

הוא אינו אוהבה. מאה פעמים ואחת חזר זאת לעצמו. הבלי חמלה הם הם שמקשרים אותו אליה. אף נאות הן לו דאגותיו לה. מעין רחמי אב בהן. נעמן אינו נוגע בה. שקט הוא כל כך בחברתה. אלמלי בקש לנשקה — מי יאמר לו מה תעשה? אוהב הוא רק להסתכל בה. בלי סרסרות החושים ישורנה.

בררך פגעה בו מרת אילנית:

ידונה מר לביתה. אינה יודעת כלל האיך יצאה יחידה בלילה. הערבי מתעב גוי.

— הוי, כמה ימים לא נפגשו. משום מה הריהו משתמש הימנה. הוי, כמה ימים לא נפגשו. ימים ושנים.

כן, כמעט מיום שהיתה בחדרו, בליל של חנכה, לא שח עמה. או שהרו את הבית. אי סדר שרר שם. הכלים, הספרים, הבגדים וסיר הרחצה צבורים היו על השלחן שעמד בצד. ערבוביה. רק המטה פנויה היתה. לא לא פנויה כלל. כרים וכסתות היו מוטלים עליה. ואף המכנסים שלו. כן, גם המכנסים. זה ודאי. אי אפשר היה למצוא את המנורה. אף חתיכת נר אין. לעזאזל, הכל בללו לו. הוא הדליק גפרור וכבה. הדליק שני וכבה. הוי, כמה חדרו מרווח. הרבה מקום יש בו. ממש כאולם של מחולות. היודע מר לרקוד? והיא נטלתו בזרועו ויצאה עמו ברקודין. לאחר כך נתלבשה במכנסים שלו. הוי, מה טוב ומה נעים להיות בחור... למה נולדה אשה. להם, לבחורים דרור וחופש. כלום היתה מהינה לעשות מה שמרשה הוא לעצמו אָתָה?

ושוב פעם אחת נפגש בה. כמדומה לה, שם על פסי מסלת-הברזל. כלום לא אז שָאָלְתוּ. אלמלי בקשה ילד, אם היה עושה כל הפצה? אלמלי ידע כמה משתוקקת אני לפעוט. בכל הספרות האירופאית משבחים תפקידה של אפי.

היא נטלתו בזרועו. הוי, כמה חשך הליל. אפלה. ממש אינה רואה כלום. ואפילו לא אותו. היכן הוא? הבח ואמישך. האיך זה נפלת פתאם לתוך זרועותי.

נעמן נרתע לאחוריו. נקטה נפשו.

יעל חיות באה.

לא בגפה היא. שמאי נגרר אחריה. הוא לא יפריע. בין כך ובין כך לא ילמדו היום. שבת היום לה.

— יש לך. הידר!

דיין תינוק הוא. אסור למוג לו ואפילו כוס יי"ש אינו שותה. אצלנו היתה מטרוניתא

רוח חזקה נשבה, השתרנה על השלחן. הסופג הירוק התחיל מתנפח ורפי הנקר נתפזרו אילך ואילך. נעמן אינו קם. משואת פתאם תבוא. השמים לבשו קדרות. יגון נסך עליו. הוא נים ולא נים. מדוע אינה באה? דוקא עכשיו, כשמשתוקק אליה—איננה. אלמלי פסקה ללמוד אצלו, גלמוד יערוק אמש. ימים יש והקימה קשה לו. על הרוב רק לכבודה הוא מתרחץ.

הרוח נושבת, מפרקת עבים, הוי, איזו סערה בחוץ. סכנת נפשות. פנסי המבואות סר כחם להאיר חשכת זה הנשף, ואך כתמי אודם יעשו בו. תמרות אבק וצרורות. כובעו כמעט שפרח לו מעל ראשו. הלואי ויגיע בשלום לחדרה.

— היא אינה שם.

מנורה קטנה ועשנה מפיצה אור כהה. פנינה נכנסת, מגרילה שלחבת האור. כעיני חולה משקיף הפתיל על פני נעמן ושלחבתו הולכת ופוחתת. — יעל היכן היא?

— כשהלכה בצהרים, כדרכה, לבית החולים פתאם חשה בידה ונשתיירה שם במצות הרופא. אי אלו ימים תשמור מטתה.

נורא! מי יודע, אם כבר לא הגיעה שעת גדיעת ידה הלילה. ככה אמר גם פזמוני. פן יתערבו הדמים ונפשה ברעל חתמוגג. גוה היפה וסרת יד. פעם שחה לפי תומה, כי קץ או תשים לחייה. נורא. נעמן לא יכול לבכות. אין זה ולא כלום. פחד שוא. כאב שאין בו ממש, חיש קל ויעבור. חברו אצלו. בבית החולים היה. מזמינו לטיול. — איזה לילה, איזה לילה! לפנות ערב אימתה ופחד ובין רגע גלוי יופי. — ארץ ישראל!

ממחרת נתאחר נעמן לבוא לבית החולים. רבו של היום עבר עליו בשנה. כלום לא תקן היום. כל שעות הלילה נשקף בעד חלונו. חדרו שטוף אורה היה כפנס ועיניו האדומות כשלחבת הגר שנפלה על פני הזוגיות. מי יודע, אם יקבל רשות הכניסה? הוא נכנס.

יעל חיות שכבה על מטה מוצעת צחורים. גופה הכבד יבוס כר וכסת. כסות בית-חולים יעטפנה ובכסותה היא מקצת משונה. פניה ספק נוגות ספק שוחקות. נעמן קבע לעצמו ישיבה על מטתה. פנינה ועוד חברה אחת ישבו לרגליה. בחלקו של נעמן נפל טבור המטה. כך תהא שוכבת בשעת לידה!

האיך עלה במוחו דבר זה כל כך? מעולם לא נתן דעתו בזה. אכן, תנשא יעל חיות לצעיר בעל נכסים. נאה היא לעשר. לא נבראה יעל חיות להיות עניה. לימים, כשישוב נעמן ממרחקים, תש כח ומלומד ביסורים—יבוא אליה. בחצר יפגשוהו עדת עולי ימים נחמדים. יחד יפלו לחיק הורתם: אמא, אמא, זר כאן, הוא שואל אחריו! היא תכירו מיד. בלילה יבוא בעלה ויהא מיסב עמהם בכרה גדולה, שעשו לכבוד האורח החשוב. בעלה לא יתקנא בה. בגללו: נעמן הריהו חלש עכשיו כל כך. — בכלל אין שום בעל מתקנא באשתו הצעירה בגללו. — הגם שמקובל הוא על הנשים לבעל צורה.

היום יצאה מבית החולים. בדרך נודע לו הדבר. כבר חזרה לחדרה. מחר תסע ירושלימה, לשם נתוח בידה. אין כאן משום סכנה. הגברת מושלם מלותה לשם. רצונה להביא רהיטי דמשק מירושלים. אבל כלום יש לה, יעל חיות, להוצאות הדרך? קצת כסף מגיע לו נעמן מיד הרופא. דמיו האחרונים.

בשעה מוצלחת פגש ברופא.

— את הכסף שכבודו חייב לי, הריני מציע בעד הגברת חיות, יעל חיות. אין היא צריכה לדעת מזה. יאמר נא לה, מר דוקטור, שעל חשבון בית החולים נוסעת היא. — יודע הדוקטור, שאפרתי שב מר לארץ. נודע בשערים שמו. הרבה עשה לפנים לטובת ארץ ישראל.

— כל שחזור לכאן, הריהו מתקשט בגדולות שפעל לפנים.

— אבל לא, מר דוקטור, את שמעו שמעתי.

— למאי נפקא מינה?

ת ש ר י

מאת ש"י עגנון.

(המשך)

ד.

נעמן שכב פרקדן על הדרגש. בין חמש לשש עליה לבוא. חידו שוב מתאחרת. הלואי ולא תבוא היום. לצדק יחשב לה. רצונו לעבוד ערבים. מלת השעות תבלע. אפשר ויחדל כלל ללמדה.

— כך... כך, כדי שישכח כבודו שהצעתו מכספי לגברת חיות. שלום, מר דוקטור. להתראות. —

נעמן פגש בה.

אפשר ויקנה מר דג מרוח. רצונה לפעור אצלו ערבית.

גם חמאה גם דבש וגם מעשה מרקחת. הוי, כל אלה למה לו? היא לא תאכל מלבד דג מלוח. משרת פירות אינה טועמת כלל. מלוח גרידא בקשה.

העששית נדבה אורה נוחה מבעד הגולה הכחולה. כל שבחדר משתקף ועולה על גבי הקירות הירקרקים פי שבעתים משהוא. פגע כלי בכלי מאפס מקום. בקבוק היין והדיוטה היפה היו לבשר אחד. ואף נעמן

ויעל חיות-צלליהם משתקפים. נוגעים ואינם נוגעים.

— משום מה אינו שותה תה? אפשר ואין לו כוס?

— יש ויש!

— ודאי זהיר הוא, שלא לחבל יפיו על ידי שתית רותחין. וכי

לא כך, מר נעמן?

הסופרים לא יעמדו בימים. החזה שוקע מרוב ישיבה על יד השלחן והשערות נושרות. על רקות נעמן כבר נראות אי אלו שערות דבנות. לילות נדודים תלויים ועומדים כשעירים אמוצים בשערותיו, אומר נעמן.

נעמן גבן יהיה בסוף ימיו. הוא אומר שלא יאריך ימים. כשהוא מדבר תשכן עליו עננה. יגון מבטו התונה. הרת מחשבה יצינף לבה. מהו מהרהר.

אינו מהרהר. מה יהרהר אדם באלה הימים הכמושים. אינו אלא דואג. מי יודע אם תהא מספקת לו הממחטה או יזקק עוד לשניה בלילה מפני הנולת. הסופרים נסים בדבורם הם.

יעל חיות עיפה.

נעמן מציע לה כר על הספה. היא מבקשתו, שישב אצלה. בעינים עצומות שוכבת יעל ובימינה תגשש בקיר. — כשהיו עוד שערותיה עליה, היה מסמר תקוע בקיר שלפני מטתה. היא ישנה על צלע אחד ודלת ראשה המלאה הציה תלויה במסמר. יש תקוה, שתגדלנה שערותיה. הסופרים שערותיהם שכטבור הראש נושרות; הפלוסופים—הקדמיות! ישנם בני אדם שאין להם שערות כלל. דום טוויבסקי מספר באדם אחד שצמחו לו שערות בשניו. בדותה. כדום אפשר זאת? ואפשר כן. הרי לפנינה בהרת כהה על חזה.

השלוח במעונם כאלו מאוייהם על ראשי אצבעותיהם יתהלכון. נעמן יושב אצל יעל חיות ושניהם ישאפו את שלות השעה. טמון בחיק האשר יחפה עליה דברים נוחים. כשהרים נעמן ראשו פגעו בו עיניה. וכאלו מדת התארמות מדה היא שעוברת מפנים לפניו — שניהם נתארמו בבת אחת. כמו להסתיר שרעפי פניו קם נעמן פתאם. קרע אשנב בחלון. אור העששית כמעט רעד וכבה. נעמן פחו לשלחן והמעט את השלהבת. מבעד האשנב הפתוח גחן פסת לילה. בליל כזה או בירחי הקיץ היתה יעל חיות יושבת בסכת נוטר בכרמי רחבות. ומה לא שח לה פזמוני אז? אנא, מר נעמן, ספר גם אתה! זכרונות חייך או פרקי ספור! מסדת ימי עלומיו יביע לה הפעם. וככבב יגיה ערפלי רקיע כן קולו הולך ומבהיק את אפולולית פניו. ויעל חוות אף היא מספרת; צרות הלבב לו ספר תספר. נעמן מסתיר עיניו כמעט רגע בכפו. היא רואה דמעה גדולה שזלגה בין אצבעותיו. עיניה נוצצות באפס דאגה ופניה הירקרקים הכהים נמלאו מנוחה שלמה. כלילי שבתות לאחר ברכת הנרות. נעמן, אזנים לו כצבי; מהר יקשיב כל איור יצא מפיה. מתענג מתוך צער לחוות הבל פיה שיוצא. אפילו בשעה שחשפה צלקת שבידה לא פסקה הימנה המנוחה. יד שראויה לחפותה עין זו טריפול, גנשיות, עכשיו חבורה מלחכת אותה.

למרוקו. הן אבל היא נוסעת לבית החולים הגדול שבירושלים ושבה ורפא לה. פעמים אח — מי יודע אימת נתראה שוב? יספר לי מר דבר.

אפילו רגג — ומה אספר לך, בתי?

בתמורות ו — מה אתה?!

נעמן שותק.

יעל חיות רואה בכך ועושה עצמה כעלובה. אולם בפיה תרטי אליו רבות.

— אי נעמן נעמן ודאי שאיני שואלתך אם ציוני אתה או רבוליוציוני, חבר היה לי בילדותי ורשם לי בספר הזכרון: „עץ יבש חיינו באפס כל טעם!“ כלום אין זה פתגם נאה? והוא היה אומר—לא לאיזה מפלגה אתה שייך הריני שואל. ואלא למה אני מתכוון? — לדעת מה אתה! כלומר מה אתה בעצמך?

— אני ?

אחת אדמדת. בצקון לחש ידבר ויותר משהוא מתכוון לענות על דבריה. הריחו כנותן תשובה על הרהורי לבו.

— אני בן מלך נרדם שאהובתו מעוררתו רק לתרדמה חדשה, קבצן של אהבה שנקרע עליו תרמילו מרוב שמוש ועכשיו הריחו מנו את האהבה בתוך תרמיל קרוע!

הפסקה.

— יעל חיות, רצונך לדעת מי אני? הבה ואספר לך מקורות נצני גועי. מעשי אבות סימן לבנים!

עיניו התמות עמדו קצת באלכסון ככנפי יונה בטרם תעוף. וארשת אלה העינים הכרתניות התכולות בקעה את ריסיהן ותעל כגל ממצולות ים כשמלא הים על גדותיו, ויערה עליו הרוח, ובידכתי הרקיע צבא תמונות יחלופון. עינו רעדו ונתמלאו כאשר יהיה. לעינים אשר מחזה הנפש תחוויה ופלגי החיוון ירוטמוהו ושפתיו ירעפון באזניה.

...השתרע חמדת לפניה ונפשו בו התיפחה:

— סלסבילה, סלסבילה הבה ואפתח פלג שערותיך ויעל ריח משין באפי!

ולא אבתה הנערה לשמוע בקולו, כי אהבה אותו אהבה עזה כמות ותשיב לו אמריה ויגון יצוק בשפתיה.

— איככה אוכל וראיתי בעני אשר ימצאך. הן דלת ראשי קשותה ושפעת סכות בה תרכצנה כנחשים. הרף מבקש לך זאת, חמדת, פן תבוא אחת מהנה ומחצה אצבעותיך אל העורגות.

אפס חמדת לא ימיש ממקומו ויוסף לדבר ככראשונה. נהרה חוות על פניו ואש קדחה בהניגו.

— סלסבילה, סלסבילה הבה ואפתח פלג שערותיך ולוא גם יבוא רבבות שכות באצבעותי לא אירא רע. נאמנים פצעי אוהב, סלסבילה, א הצרי אין בגלעד?

נוגים ממאוויו עמדו שניהם והגתה דממה חרדה.

אחרי כן פתחה סלסבילה את פיה ותאמר:

— הגלעדה אל תלך, בנות מואב שם תארובנה. כצאלים עלי חון כן על נחל וגבעות תעמורנה. האם לא תדע לך, היפה בבנים, כי כנחשים שחורים תתפתלנה שערותיהן על כל צואר. ואיך אוכל וראיתי בבלע השחור את צוארך הלבן.

— מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה. כצנה תסוכך עלי אהבתך סלסבילה, ואיך אגור מבנות מואב. אל הגלעד אנועה ולבי לא יתר מסך. טמון יהיה ער שובי אליך. סלסבילה, סלסבילה, הבה ואפתח פלג שערותיך ויעל ריח משין באפי!

ככה דבר חמדת—ותפת. ידו שלוחה בצמתה ומאצבעותיו יז נצחו ותגזור דלת ראשה ותחבש פצעי ידו. ויטוש משכן סלסבילה ופניו מועדות הגלעדה.

או תקח סלסבילה את לבו ותשת אותו בכוס. מערב עד ערב תרוחו המעות ונחל עיניה תשקהו. ויצמח כמו נן לבו ויגאה. ולא יכלה עוד הכוס להכילו.

יתר לבו בכוס וימין ושמאל יתנודד. מבעד הזכוכית ישורו, ישקפו עפעפי נענעויו. יתנענע ולא ידע אנה ושחרו מי ימצא. הן בשכון עור הלב בקרב חמדת נענעויו רבו כמו רבו.

ככה דבר חמדת—ותפת. ידו שלוחה בצמתה ומאצבעותיו יז נצחו ותגזור דלת ראשה ותחבש פצעי ידו. ויטוש משכן סלסבילה ופניו מועדות הגלעדה.

או תקח סלסבילה את לבו ותשת אותו בכוס. מערב עד ערב תרוחו המעות ונחל עיניה תשקהו. ויצמח כמו נן לבו ויגאה. ולא יכלה עוד הכוס להכילו.

יתר לבו בכוס וימין ושמאל יתנודד. מבעד הזכוכית ישורו, ישקפו עפעפי נענעויו. יתנענע ולא ידע אנה ושחרו מי ימצא. הן בשכון עור הלב בקרב חמדת נענעויו רבו כמו רבו.

ככה דבר חמדת—ותפת. ידו שלוחה בצמתה ומאצבעותיו יז נצחו ותגזור דלת ראשה ותחבש פצעי ידו. ויטוש משכן סלסבילה ופניו מועדות הגלעדה.

או תקח סלסבילה את לבו ותשת אותו בכוס. מערב עד ערב תרוחו המעות ונחל עיניה תשקהו. ויצמח כמו נן לבו ויגאה. ולא יכלה עוד הכוס להכילו.

יתר לבו בכוס וימין ושמאל יתנודד. מבעד הזכוכית ישורו, ישקפו עפעפי נענעויו. יתנענע ולא ידע אנה ושחרו מי ימצא. הן בשכון עור הלב בקרב חמדת נענעויו רבו כמו רבו.

הלב בקרב חמדת נענעויו רבו כמו רבו.

יושבת. שנת לא תשים לעיניה וכמוכת הלום תהלוך. ויבוא גשם נדבות וטל ברכה יול ומעגליהם ירעפון דשן. ויצמח תל פרחים על הלב וריח פרחי זכריני יעל. עיניה ירעפון דמע וכנחל ינאו מימיהן. לבן כסה ראשה והוקנה פרשה מכמורות. אולם אהבתה עוד נכונה בקרבה וענתה כבימי נעוריה.

והמדת מדלג על הרי בָּתָר ובסעף צוקי סלע יתלונן. הררי תכלת בהירה כשלשלאות של עבים, והוא כפות ועומד. יעמוד ולא ידע מרגוע, כי עבותות האהבה הרחק אותו ימשוכן, אז יכרע תחת השמש ויתן את נוו לקרנים ואת ראשו בסתרי החלום. על תלמי שדי ירפד יצועה, בין אילנות ירקקים שחורים אשר שם הנחלים ינדודון, יאהיל על עיניו בכפו

והלון בית קטן צוהל לפניו מתוך קירות לבנים חבויי פרחים. — מי זאת הנשקפה? — עיניה תשורנה בחבה ובתוכן תשכון התקוה ואבק אמוץ מפעמי העת יחפה עליהן ועל שערות משנה. צללי תכלת כהה סללו ארחות, וכעדרי פירות שבכרו ישלו מני ענף. חמדת יושט אחריהם יד ועל שפתיו תשכון רננה: שורי! — עננים פרשו אבר וכנפי ערב באות. עליהן חמדת ירחף. עיניו ירעפון זיו ויבלל חשכה ואורה. כשחר לפני בקר יבוא. אם לא תדעו לך, היפה בנשים, אל מי ירחף וידאה? צאי לך בעקבי הלילה על מצע נצנים — בליל בחין אהבתו חמדת אל סלסבילה ירחף. ארכה עלתה לידה, הבה ואשכון חסדך בכפי סלה!

ככה דבר חמדת וידיו תצופנה מנחת. פתע מרגבי עפר וחלו שפעת נחשים. עיניהם כנחשת קלל וסביבו התפתלו כלם. ועדת צפרי מות טישו וישרפו זרועות חמדת.

אחת צְחֹרְךָ
שְׁנֵיה שְׁחֹרְךָ
שְׁלִישִׁית פְּתוּמָה
רְבִיעִית שְׁחֹמָה
חֲמִשִּׁית אֲדוּמָה
שִׁשִּׁית מְסוּמָרֶת
וְשִׁבְעִית בְּנֶעֱרֶת.

ככה שב חמדת מדרכו וזרועותיו גדועות. ויבוא אל גן סלסבילה והיא לא ראתה בבואו. כי היגון אבל את עיניה ומבטח טבע בדמעה. אולם דם לבה עוד חי, חי עוד בקרבה ויגל אוניה לאמור: הגה חמדת בא! ותשש סלסבילה לקראתו מאה, אך שפתיה נוגות תאמרנה:
— אמרתי ישוב ירחמני. כטל השמים תשת עלי כפך. אך דודי יסתיר פניו ממני.

שמע חמדת ויעצב כי ננעו הדברים עד נפשו. כמים מגרים במורד כן נגרו דמעותיו אל לבו. ולבו נמס תחתיו ולא יכול הפעם לענותה. כי אמרותיו שבו נפלו אל מעיו כדמעות עלי עיושנים נועים. תבער כמו אש אהבתו וידיו נזרו אחור.

דומם ושכוך גמר נעמן את ספורו ושת קציר לקולו. צחוק היגון סלסל את שפתותיו ופתאם הוסיף לאמר:
ואני מבני בנייהם!

יעל חיות נוטה לישון.
עיניה הולכות ופוחתות וכורדים סולדים ירעדו ריסייהן.
הוי, בית החולים עליה.
בבוקר הולכת היא מכאן.

(עוד יבא).

נוגה תהלוך סלסבילה ותשים בכום עיניה. קולה רועד בדברה ועיניה ינאו כנחל: מה תשתוחח לב ומה תהמה. שורי! — יכלה אליו גם לבבי, אך דומם ישכון בקרבי. ככה תדבר סלסבילה, אך דבריה מי ישמע. קולה דופק בחיל והלמות האהבה הן תנבור על כל.

או תדר יונה מני קנה וארחה אל סלסבילה. ותרא כי ענוטה היא ונפשה עליה, תאבל, ותשאל אותה היונה:

— מה תשתוחח, סלסבילה, ולמה קודר תלכי.

— ואיך לא תשתוחח עלי נפשי וקודר לא אלך. חלץ דודי לבו בטרם נטש אהלי; וישנב הלב מאהבה ולא ידע שלו בכום. גדול כים לבו, ואיפה אמצא לו מנוחה?

שמעה היונה לשכל מליה ואבר אל אבר תנער. כאלו ברכת ה' לה תערה מהן. ודומם תסוכך היונה את ורד מרגלותיה ותשת בעצה פיה. — צאי לך, היפה בבנות, אל המלך שלמה, שם בארמון הזכוכית זבולו. קומי קראי אליו, אולי יתעשת המלך וארמונו לא יחשוך ממך להצפין לב דודך.

שמעה סלסבילה מליה והתקוה צצה על פניה. וכאילה על שדות דשא כן רצה אל בית המלך.

— אדוני המלך! חלץ דודי לבו בטרם נטש אהלי, וישנב הלב מאהבה ולא ידע שְׁלוּ בכום. על כן אמרתי, אלכה לי אל אדוני המלך ועליו אשליך יהבי וארמונו ארמון הזכוכית יתן לי ברכה. שם ינוב הלב עד כי יבוא גואלי, ולשוני תהגה צדקך כל היום תהלתך!
ויען שלמה ויאמר:

— בואי, היפה בבנות, בואי אלי הארמונה. שם אשקך כאשר לא נשקתי עוד גם מלכת שבא!

חלק לב הנערה מאתו ורגליה תלכנה נוגות. נסתר מני חי כאבה רק השמש תחזה בינונה.

— מה לך כי ענומה את? תשאל השמש ברחמים.

— ואיך לא אהיה ענומה? — חלץ דודי לבו בטרם נטש אהלי, וישנב הלב מאהבה ולא ידע שלו בכום. אמרתי, אלכה לי אל המלך שלמה ועליו אשליך יהבי וארמונו ארמון הזכוכית יתן לי ברכה. שם ינוב לבבו עד כי יבוא גואלי, אך חלק לב המלך מעמי ושאלתי השיב אחור. גדול כים לבו ואיפה אמצא לו מנוחה? שמש שמש, שמש צדקה, הבה נא לי את נרתיקך!

— חם נרתיקי כמו אש ומי יעצור שבת שם כמעט רגע.

— חם הלב פי שבע, ולולא דמעותי החמות — אגורה, פן ישאג הלב מקור באהלך.

אפס השמש נתן לא תתן, כי לא תדע ממרום שבתה ענות בת האדמה.

ומדי ליל בלילה תצא סלסבילה החוצה. מעמקים נעלמים נפתחים. אך מאין תבוא עזרה? על רצפת עבי כסף סהר יהלוק במרומים, אדיו תשא סלסבילה עיניה, ערטלא כלבב-דודה הוא ולבוש אין לה אולי יבין אל יגונה.

אולם קר ירח מני קרח בלילה ולתנוון נפשה איך יבין. ואל מדוה לבה קשבת רק האדמה.

— סלסבילה, סלסבילה, שיתי לבך בחיקי. כבבת עין אנצרהו, יומם יצוה שמש חסדו וירח בלילה.

— איככה אוכל לזנוח צבי מחמדי!

בקשה, סלסבילה להוסיף אמרים, אפס כחה עזבה הפעם. גדולה מני כח הדבור חולשתה ומלותיה נרדמו בתוך כאב מרירי.

— בתני, כבר נגרו עיניך מדמעה וידיך הן רוערות. פן תגופי באבן רגליך ולב חמדת יקחץ סלה. שיתי לבו בחיקי, סלסבילה, ולאם כל חי תני און קשבת.

ותרא סלסבילה כי אבדה עצה מנה ותפקדהו בחיק האדמה. יומם יכה השמש וירח בלילה, אפס סלסבילה לא תמוש מירכתי הגן. ירעכי הרעם וברק יהלוק אימים ומטר יתך ארצה, וסלסבילה כעוטיה

ונעמן נטבע בעדנת נפשו. או ישים בלב-סרק מבטחו כי באו ימים עד נש. כלות עיניו לבכות כתינוק. כתינוק על אברן אם. להשיג צעדה להקל מעל לבו. אבל כלום לא תגיש החמה כל דמעה עוד צטרם הוא אבאה! אפס בתקותו ישים מבטחו. אותה מרה שחורה עבור תעבור. הוא יישן מערב ערעיר. בליהפסק כל שהוא. אחר כן יטבול בשרו במים חמים. ממש בריאה החדשה יקום או. ונעמן קוה לחורף. מנשבות רוחות קרות. הוא מוטל במטתו. ירעם הים ומלואו. נעמן ישן. מויע תחת המכסה המחמם. לאחר שנה ערבה יקום. וימים ממשמשים ובאים ובהם ימשיך ספורו. הים רותחים בקומקום והוא ישת עליהם קהוה. קהוה שחורה מאד. והקהוה מנצנצת מתוך כוסה הצחה כפני מלכת שבא מבעד צעיפה הלבן. בנגה האתרוג משגשג וירחיק הולך. מציץ מבעד האקליפטוס הירוק אל תוך הבאר. ענפים באונו יהשרשו וצבא כוכבי ליל ירעפון אור. נעמן ישפוך טל נפשו על העלה: עתה הנעי ננעם ולילות תכלת כים. יתנערו מבתיהם אנשים וינורו לירכתי יערות ער. יפהפיות יודעות סוד הנשיקה. ואדם מת בנשיקה ובשניה מהר יקום לתחייה.

שפעת גמלים עוברת. סבל זוחל על ארבע. ומשא פני שנים ממנו מוטל על גבו וקשור בראשו. אחריו הולך סבל חברו. מזמר בקול נכאים: אלהים, תן כח! עוברים אנשים לבושים מלבושים ממלבושים שונים. כלם ירוצון. הנה הגברת אילנית. אף היא עסוקה. בחנות על פתחי שערים עומדת על המקה. פניה יכסה צעיף והחום פורץ גדר. מנפנת אילנית במנפנף שאוחזתו כעין מנהץ. רופא שנים עובר בעגלה ממקום למקום. תריסר פרוטות ויעקור שן כהה. המונים ידרשו לשכנו והוא עוקר שן אחר שן. זול! זול! זול!

שוקים שוקקים. שלטי חלונות מתמרים פה ושם ובחלונות תראה כל טחורה. באטליו של יוני אומצת בשר תלויה ועומדת. בעלה שת עדין עליה והזהב המדומה ירהיב כל עין. כל באי עולם יעברון ודבר להם. אפס נעמן לברו אומלל ונתר מני חיים. לא! יותר לא ישאר כך! מיה גלך לדוקטור פקחין. לפני חודש השיג אצלו עבודה. אפשר וישג אף עכשיו. פקחין יודע אל נכון שלום יעל חיות. אגורה עוד אחת בכיסו והוא מהמז למצחצח נעלים. שנים אוחזים בטליתו זה אומר אני אצחצח וזה אומר אני אצחצח. מתוך כך נוטל אחד את שרפרפו של חברו ומשליכו בראשו. התיכת עור קפצה מעל הראש. הדם שותת על פניו והעור עם שערות שטופות בדם מתדלדל ויורד עד כדי עיניו. בינתים קפץ שלישי. שלא מדעתו צחצח לו לנעמן את נעליו. נעמן משליך לו שכרו וזה משתחוה לאגורה ובורח מתוך צפצוף.

הכל סובב הולך וענין לכלם יש! נעמן חוזר פסוק זה מאה פעמים ואחת. — אף הוא יעשה כמותם. רוח העשיה קפצה עליו. יעל חיות תשוב ובכיסו לא יחסה הכסף. שטות עשה שבעט במשרתו ושבר מטה לחמו. נעמן נכנס לחצרו של הרופא.

שוב הביאו לשם פועל שקטע ירו. הלז שכב על הספה שבפרוזדור. מקניי כחצי גורן עגולה. דומה לאופן של עגלה שנשתבר דבעו הימנו וקפץ ועכשיו הניחוחו כאן על מנת לתקנו. נעמן לא נכנס לחדר. הוא נשאר במרפסת. לועם שוליו שפמו ובקצה המטה נשען חטמו. כשקץ בכך, הניח ברך על גבו בדרך נפתכל ימים והמתין לרופא.

עוף ויגע חזר נעמן לביתו. תעודה הוריק משפה אל שפה והשתכר חמשה זוו. נלאה נשתטח על ערשו ונרדם. ראשו כבד ועצביו נקדו וחוץ כאש. מוחו צריך תקנה. תקנה. רופא שנים בעגלה. יעקור זה לנעמן מוחו ורוח לו. ונעמן—אימת שגעון עליו. אינו מובטח בקר לכשיתעודה משנתו— אם לא תהא דעתו מטורפת חלילה. כח משפחתו לקצו הניע. ונעמן הנצר האחרון. זקנה מני יובלים משפחתו ושעת סלוקה הניעה. והוא הן עול ימים עורנו. אבל כבר אמר ר' נחמן: פעמים איש חי ראה חיים יתור מבין שבעים. ואיר שארתו היפה בכנות ירעץ פתאם עיניו. נעך אור מוחו ויבסתר אהלה

ת ש ר י

מאת ש"י עגנון.

(המשך)

ה.

יעל חיות עדיין לא שבה.—

והוא בתוך המונה של יפו מפרכס כבר ימים אין מספר. למה הוא כאן, ועל שום מה בא? במיצר הנפש יתפלש ותלאותיו תשתרענה. בערבות הזמן תעה יתעה, כאנקת לב בורד וכזיק נרעך מכבר.

אותן הנתיבות התדירות עם שפעת השמש, קוים מאוששים רובצים, ודשאים שאננים כל ישאו ראש. נעמן עובר על פני חוצות, וצלו לפניו. נשאר ועומד פעמים אין מספר. עיניו החבויות יביטו לקטן נופו; מה קטן הוא ומה קצרו רגליו. כף רגל אך אחת, ותכסה את ארכבותיו עד ירכו. וחיים שעברו ופגו, שטופי שעמום ותונה, עומדים לפניו כראי מוצק. כבתוך האספקלריה כבר יחזה חוזן ימים באים, ימים של אפס תקוה ותמורות. וריק סביבו. ואין תמונה. כמו ראי בראי משתקף. ובכל זאת, הוא חש בעצם העת ההיא, תריסר עינים בושות ויד נטויה עליו ונשמת חייו נכפפת. ונעמן נאנח תחת סבלון המשא. אותה הריקניות הנוראה עם תרמילה הריקן, מכבידה עליו וכובשתו כל אותה העת, כובשת בלי מצרים. ואף על פי כן, הוא סובל משפעת הלבב, לבו עולה על כל גדותיו.

נעמן הצליף בעינים קמוצות על פני הדרו המתוקן. קפצה עליו אלמנות. נקר מה בקרבו. חלל פרץ שם.

* * *

1.

בערב היא באה.

בחצר פגש בה. למה לה לעלות. אין רצונה בכך. מוטב לטיל. למה לא כתבה אליו? — סברה שלא יענה. מה רבו גענועיה לפזמוני. היכן הוא. ודאי יושב בשבת תחכמוני. מהו לומר שם? זולוגיה. — בוטניקה יפה יותר. אלמלי ידעה כתבתה מיד היתה מריצה אליו אגרת גדולה. האמנם יענה לה?

נעמן שטוף שיחה. מיום שפרש מן העלמות לא צמא כה לדבר. כך הודה לה בפירושו. כבשוני לבו הריהו מגלה לה.

והיא שואלתו דברים של מה בכך. סתם. בלי שום קשר. מקודם לא סבלתו. קקצת קומי היה. — אבל היאמר מר אמת לאמתו? פעם ראיתו מסתמק. — אותה "הפרנקניה" עברה עליו. האה. אלמלי ידעה עברית כהוגן. כי זו כל הפצה. כמה אשר בשבילה.

ונעמן יודע, שדבריה אין בדם ממש. אבל אינו עוזבה. קשה עליו פרידתה.

הם הולכים אל גבעת החול. קומתה הזקופה קודמת לו. נעמן נגרר והולך אחריה. כל מעינותיו הוציא חוצה. עסקי לבו פרה. ידיו מורדות. הוא שותק.

יפה שעה של ישיבה על גבי החול. החול יבש וריחני. נעמן כנסו למקום אחר ושניהם קבעו להם ישיבה על תלולית של חול. נעמן שוב מדבר. גובעים מעינות לבו האחרונים ופוסקים.

ימינו פרפרה בחול. דומם נתן להגררים הקלושים לעבור בין אצבעותיו. החול פרש ויצא. אצבעותיו צוננות. רוח קלה עלה מן הים. נעמן שָׁת ירו הצחורה על פיו. וכך היתה מוטלת שעה קלה סגורה ומסוגרת בין שפם וזקן. כצפד זה, שהגיה החי מתוכו.

— לשם מה מגדל לו זקן. מר נעמן! נאה לו יותר כשפניו חלקלקים. — נעמן לוח אותה עד ביתה. מסר לה מפתח הדרה שהצפינה תחלה אצלו. המפתח הכבד סגר את הדלת וכיסו של נעמן כה נעזב וריק. נעמן נשאר עומד על הסף ממתין שתסיב אליו פניה. יעל חיות לא נפנתה לו ודומם השתרנו באזניו צעדיה המאוששים והבטוחים. נעמן לגלג לעצמו שכך עלתה במחשבתו תחלה. פרש לדרך ושפתיו ירננו נכאים.

שנת האוכד תקפה אותו עודנו בבגדיו. כארבע שעות רצופות היה נעמן מוטל וישן. לאחר כך נתעורר וקם. לבו יהמה בקרבו ושירת הליל באזניו. בבטחה של מוכה ירח רשם את אלה החרושים:

קַבְּרֵי הַשָּׁמַיִם שְׁחֻקִים בְּעֵרְבִים

בְּשׁוֹשְׁנֵים אֶסְלֹלִים בְּצִיָּה.

בְּבִנְיָה הַחֶבֶן—כְּכִבִּים

נִפְצוּ אֶסְלֵ דוּמִיָּה.

וּפְחַד הַלַּיִל וְרֶחֶב

וְדוּמָם יְכַוֵּן אֶצְעָדִי.

— לֹאט לָקֵן, בְּבִנְיָה הַחֶבֶן,

לֵיל יַעַר מְנַדִּי!

וּבְקֶר שׁוֹכֵב עַל פְּצָעֵי מְתַעַלֵּף

הַלַּיִל הַדוּמָם וְהַחֵל;

עֲצָבוֹן הַצֶּעַר נִתְגַּלֵּף

עַל פְּנֵי מַצְחוֹ הַבְּחִיל.

*

פָּצַע עַת אָמַשׁ תְּנַרְתִּי

מִפֶּה הַנְּאֻנָּה לְשֻׁנָּיִם,

תָּרַשׁ בְּקֶרְבִּי אֶמְרֵתִי:

לְבִי לְלֵיל וְלִשְׁחֻקִים!

תשכון. ימים שנתים לא תצא מפתח ביתה ולא ראתה פני חוץ. דבר לא ישמע מפיה ואף אין שפתיה נעות. דומם תהלוך בחדרה הריקן או עטופה לבנים שוכנת על מטת שלג. לבן לבן במעונה. זכו כתליו כשלג. צחה מחלב תקרה ולבנים יחפו רצפה. ועתרת שושנים אדומות רובצת תחת פוך לבן אשר זרקה עליהן. ובראי הגדול משתקף לבן אין קץ. אפס היא — שחור הכל במוחה. יתמונג באפל מבטה ועיניה תחזינה שחורות. גוש אפל. פעם אחת. בערב שבת עם חשכה נכנס נעמן אליו. עיניה צרו צעדיו אך הכר לא הכירתו. לא תכיר פני איש. באצבעות ארוכות וקרות משה במצחו. ברקותיו ובעיניו. לסוף הכירתו.

— נעמן!

נעמן קפץ ברגליו. יעל חיות קוראת בשמו.

לא. היא אינה. בלבול החושים כאן. מוכה עצב חזר ושכב.

שוב אי אפשר כך. אין עבודה במשרד! — ומה בכך. נעמן יעבור בביתו; על יד שלחנו וכליו. מחר יתחיל מתרגם את "גילם לינה"

בוקר, בוקר יוצא על המעקה. שוקע עיניו בעמק רפאים. מאין תבוא הרכבת. יעל חיות תעבור. בעד האשנב תשקיף אליו. — שלום. שלום! ובסתר נפשו הוא הוזה על נשיקה תמה של פגישה. ובפניו קופצת בת תשוקה טהורה.

יעל חיות תבוא. דומם תפריץ את שלות מעונו הבודד. נעמן חבוי בין כתביו ועל ק'ז פניה היפות פתאם תתרפס נשיקתו הצנועה. כעת לא ידרוף אחרי נשיקות עראיות. אבל יש, ופנים חרישות יעוררו חסדי לבנו. אז תכלינה שפתיו לנשיקה טהורה. קלה ומשיבת נפש. לכשיהא זקן יעשה זאת על נקלה ולא יחשדו בו כלום.

נעמן יודע, שפניה כבר טעמו טעם נשיקה. אבל הנשיקה עדיין קודש היא לה. לא חללה יעל חיות את פניה עוד.

הוא אינו עובד. קוי שמש ידקרוהו כיתושי קיץ. החמה נוטלת כל חשקת העבודה. לבו הלוהט והיום הבוהר — שניהם אינם מסוגלים למעשה. ונוכר נעמן בימים טובים, עת טל נפשו ירד על העלה ונצני השורה גדלו והצליחו. מכונת הספירט מפעפעת והוא שותה קהוה. רוצה נעמן לחדש ימיו כקדם. ומדי פעם בפעם יבשל לו קהוה וגומעם כמים שאין להם סוף. דומה לו שלא דם נוזל לו בעורקיה. כי אם קהוה, קהוה.

שעות שעות ישכב על הספה ער ובאפס מעשה. אף לא ישתעמם. עיפות בו. עיפות נוראה. צריך נעמן למנוחה.

נעמן הוזה. אינו מניע יד ורגל. איננו. שאון הרכבת נשמע. שריקה מבהילה קורעת את דממת העמק. הרכבת עברה ואיננה ועשן כחלחל כהה מתפתל עקלתון. נעמן קופץ: — יעל! יעל!

בחפזון יכבד רצפת מעונו. מסדר כליו. מחפה שלחנו בניר סופג חרש. מתרחץ ומתלבש חדשים. תרגומו עולה לו.

שעה על שעה עוברת. יעל חיות אינה באה. אפשר טעה ולא יעל היא שעברה. הן לא ראה אותה פנים אל פנים. מעיל ירקרק בלבד ראה. האמנם לא הסירה עוד את בגדי החרף מעליה? מה יאמרו בנות בעל הבית, שמכירות אותה בשמלותיה אלה עוד מימות החורף? — עניות באות אל זה הבקר!

לא. לא את יעל חיות ראה. פניה היו מסוכים לעבר השני. אי-אפשר. יעל ולא תשים עיניה כלפי הדרו?

אכן היא באה.

האה, כמה יפה היא. נשתבחו פניה. — הגם שעה צמח? מחרתים תהיה אצלו. למושבה אל אמה נסעה. נעמן כבר הבין מטעמים בשבילה. בקר בקר יקום. מנפה את החדר. לובש פוזמקאות חדשים לבקרים. היום הדיח את הרצפה בעצם ידיו.

— מר נעמן... נעמן... מר נעמן...!

נעמן נגש אל החלון.

יעל חיות אינה יכולה לעלות. אין לה פנאי. כלה צוהלת.

— ירד נא מר נעמן!

עכשיו אי אפשר לה לעלות לחדר. אין לה פנאי.

נעמן כה עצוב לעומת פניה. ולעפות יסורים אחוהו.
 — מר נעמן, מר נעמן!
 תונינו גו חיש.
 רעיה נתקו. היא נעתרה לו. עמו תשאר כאן. הערב כבר ירד לעולם.
 אבל אורו של יום עדיין נשתהה כל שהוא.
 — הוי, לעזאזל.
 השמלה מתקמטת.
 אמא קנתה ארג— אמרה יעל חיות לסירונין, קמה כל שהיא ועברה
 בכפה על גב השמלה, כמנערת משם דבר מה.
 גאותנות של תינוקת.
 מצליפה עיניה על נעמן.
 כמה פחותים בגדיו לעומת שמלתה.
 ידה על העליונה.
 אכן שולי המכנסים אינם כהוגן, כמעט גדילים יוצאים מהם ונסרחים.
 צעדיו העגומים והכבדים בימים האחרונים גרמו להם לריגלים שתהיינה
 מחככות זו בזו ונתקלות.
 נעמן שקע בשתיקה.
 דומם רשם בחול אותיות, אותיות.
 כאשר נטה מבטו עליהן, קרא לאור הלילה את שמה. שלא מדעת
 רשם רשמו אצבעותיו: יעל חיות. בסתר נפשו תשכון ותעש בלהטוה. ונעמן
 עוז התאזר— אף יעל תכון עמו. ויבקש לשלוח יד בה ולהראות את אשר
 עולל פה. והנה פתאם יצא נחשול קטן מתוך הים הכהה ושטף את
 הכתבת מעל פני האדמה. ולא נשאר שם אלא כעין קעקע וחור בלבד.
 ובפנים חורים הביט על הים.
 מתרפקים הגלים על ברכי החלל, וקצוצי כנפים הם חוזרים ונופלים.
 רצונה ללכת.
 רעבה היא. בביתה אין כל. קשה לו לנעמן מעונה. אל נורא לא
 היתה יכולה להניח שם אפילו את כובעה, ומה גם לקבוע מקום לעצמה.
 נעמן מבקשה להכנס עמו לאכסניה שהוא סועד. לאו והן, לאו והן —
 והם נכנסים לסעודה.
 ירחי קדם צפים ועולים, צפים ועולים בעלה אחד. נובל של לוח
 עתיק. נעמן קמץ אצבע באצבע והיה מחככן שעה קלה כאלו בקש למולל
 את עלה זכרונותיו ולעשותן כעפרא דארעא.
 הוא ישב לו בקרן זווית. ממסכת האורחים עלה לאפן ריח מרק.
 בשר וזמירות. אף כהן שם. גמר כבר אכילת בשר, אבל את המולג עדיין
 לא הניח מידו. וכך היה יושב ואוחז שני המולגות אחד של הבשר ואחד
 של הפשטידא. ודומה היה לשר שוקף את קרניו על מנת לנגח. נעמן
 טבל פתו במשרת שזופים וצמוקים. ניזר הוא מן הבשר. הפונדקאית הגישה
 לו קערה שניה מאיתו תבשיל. הצמוקים מרובים. נעמן מבקש שזופים
 במקומם. טרחה יתרה לבעלת הבית בזה. הפונדקאי נטפל לו ועושה רצונו.
 "אלא לפני מי יהא מתחטא!" עולמו חשך בעדו. נעמן לא ראה כלום. רק
 הכף שמעדה מידו ונפלה לארץ בוועה הודיעתו שסמוך הוא על שלחן
 אכסנאי, וידע כי ערער הוא.
 עכשיו זיהות דעתו כובשת את האכסניה כלה. האכסנאית באה.
 מוחה במטלית שבידה משלחנה את אנלי היין שזלגו מכוס ההבדלה, ופורשת
 מפה לסניחם. יעל חיות מזמינה אבל לעצמה ונעמן קופץ ומוסיף על חלקה.
 האכסנאית יצאה וחזרה. הסירה את המפה הגדולה ופרשה מפה לכל
 אחד מהם לחוד. נעמן יראה ולא יבין זאת. תוך כדי רגע נודע לו הדבר.
 יעל אוכלת בשר. נעמן צץ על המקומות החשופים שבין מפה למפה על
 נופו של חול שנדחק בתוך ההשראה החניגית, ויצר לו מאד. ולא נחה
 דעתו עד שנזכר בפנקס: הלא עמוד אחד לשניהם ושם לא נפרדו. נעמן
 משלם בעבורה. תבשיל פנה, תבשיל בא. בעל הבית מטויל אהובות וקצרות.
 מזמר זמירות למוצאי שבת ומגיש מתוך כך קנוח סעודה.
 האוח, שקדים קפץ נעמן ברננה.

יום יום היא באה אליו. ששת ימי המעשה בערבין, וכשבת—ערב
 ובוקר. ושוב אינה רוצה להפריעו. הן עליו לעבוד. המושלמים שאלוה:
 מהיכן נעמן חי?

יעל חיות מצאה לה מלאכה קלה ונקיה. שבוע הבא תכנס לעבוד.
 נעמן המליץ עליה לפני המנהלת. המנהלת נשאה פניו. חמשה ועשרים
 פרנק תהא יעל חיות מקבלת בכל חדש. ואפשר גם שלשים. שוה היא לא
 יותר מחמשה עשר. אבל סוף סוף הלא יעל חיות היא.

היא תשכור לה חדר מיוחד. תקנה מכונת נפט. יום יום תאכל מאכלים
 מבושלים. קיבתה מקולקלת כבר. מר נעמן תודה על השתדלותו. תודה רבה.
 אגב ירד נעמן להסתפר.

אותיות שלט מטושטשות מקצתן של בית התגלחת רקדו, קרצו
 כנגדו. נסתכל נעמן בשלט. דמותו של אדם מצויר כשהוא יושב וספר
 עומד עליו. נער שובב עבר וירק בפני המסתפר. נעמן נכנס להפיל משערות
 ראשו. מעין קורת רוח שעלתה לו השתדלותו צלחה עליו כל העת. עיניו
 הפקחיות של הספר שטבעו כמעט בים של שערות פניו שלא נטלן זה
 כמה—הכירו בשני זה לטובה והתחיל מוריד לו מזמרת העיר ושערוריותיה;
 מלנגל על פרחי הסופרים שנהרגים על פחות מחוט השערה של הבלורית.
 והכל בבדיחת הדעת ובפסקים מן התורה, נביאים וכתובים נטביה
 החולב בשעתו. לאחר גמר תספרת, כשצפה נעמן בשערותיו שהן מושלכות
 ארצה אמר לו אותו ספר בצחוק:

— כן, מר נעמן, מה שהיה עד עכשיו בראשך הרי זה מתגולל
 תחת כל רגל!

נעמן הסתפר. במקום שערותיו הערמוניות היפות שהתפלגו אילך
 ואילך, לא נשאר אלא ראש חלקלק וערום. הרי שעמום לו דאדם להיות
 מתהלך לעולם בנוסח אחר. בנשף נכנס ליעל חיות. זו יצאה מדעתה כמעט.
 האיך... האיך אדם משתטה פתאם ומחבל צבי תפארתי. הוי כמה עור
 ראשו מחודר עכשיו. מברשת, שאינה ראויה יותר לשמוש. נעמן אחזה בידה.
 לפניו בבית אבא, כל פעם לאחר שספר זקנו, היה נעמן נוטל יד
 אחותו הענוגה ומגררה בשרידי שערותיו. הוי, צעקה הילדה.

...קופה של פגעים. עדיין לא נחה מחליה הקודמת ושוב חולה
 היא. אימת עברה הגלוי תבעתהו יותר מאימת עתידה הצפון. נעמן רואג
 לה. בנפשו יביא חלב ורפואות. תינוקות שבשכונה קוראים לו: אחיה של
 יעל חיות. יאה, יאה. כמה רחמני הוא, ישיחו בו יושבי אצטבאות. את
 מכונת הספירט שלו קלקלה לו לגמרי.

יעל חיות קמה מערש דווי. ערב שבת עם חשכה נכנס נעמן אליה.
 נענה לו גם חברו הגדול ממנו ונלוה אליו. האח, קורת רוח תהא לה. על
 כל רעותיה תתכבד יעל חיות. הסופר הידוע בקרה במעונה. חבל שלא
 היתה שמה באותה שעה.

מחר ודאי תבוא אליו.

אמנם בקשה לבקרו שבת בבוקר. בחררה אי אפשר היה לשבת.
 אף רוח כל שהיא לא נשבה. נוצות כרה, שנקרע, היו מושלות על מקומן
 ולא זזה אף אחת מהן. בקשה לבקרו ונתבישה. התבישה לעבור את הסמטה.
 אין לה שמלה אחרת מלבד זו של ימות החול.

נעמן מסר למרת מושלם סכום של כסף: אמא של יעל חיות
 השכינה סכום זה בידי בספינה על מנת שתקנה לה בתה ארג כדי
 שמלה. יעל בקיאה בתפירה. כן גברתי לא צריכה להודיע לה. על ידי
 מי נמסר הכסף. מוטב שהגברת נופא קבלה. מבינה? פתאם תבוא אלי יעל
 חיות כלה עשופת הוד. זאת תהיה הפתעה. הפתעה.

מדוע לא באה אליו היום?—הן כבר תעטיף שמלתה החדשה.
 כי נשו צללי ערב מצאה על שפת הים. צוהל קולדה. בחול ועל
 סוד בחורים יחרו. נעמן פנה בעקיפין וישב הרחק מהם. נשען על מרפקי
 ידיו נשא עיניו אל השמים. מלכת השבת עוד תעטה גאון. כענני שמים
 שמלתה וסרח העודף עד ים יגיע. מקץ רגעים אחדים כבש עיניו בים.
 אצינו רצים גלי הים, ומה מגמת פניהם?—אך יעל חיות ירוצו וצל דיוקנה
 יביאו אליו נדיבה. מה יפו פניה בשמלה החדשה.

שקדים! אמרה אף יעל חיות.

עיני נעמן הנאמנות הבהיקו מתוך חבה ותודה:

פירות של שבת הרי אתה מחלק לנו רבי אכסנאי! תודה.

בעינו אחת שחק כלפי בעל הבית ובשניה בקש מיעל חיות שלא תמעט באכילה. ובשתי ידיו הגיש את קערת השקדים אליה. שלא מדעת הפכה את הקערה על פיה. נטלה שקד ופצחה. אף נעמן עשה כך מקצת מרירות נעומה יש בשקדים. נעמן טבל תוכו של שקד ביין המתוק ובקש לאכלו ומתיך כך נגע בקליפה. הפכה בידו והיא קבעה לה מקום באצבעו כעטרה. נעמן כמעט שלא הרגיש בכך. ובכח לחץ פתאם אצבעו לדפו של שלחן שני הקליפה ננעצו בבשר ונעמן קפץ מכאב.

— מה לך?

נעמן כבש אצבעו בפיו.

קורט דם, כאדם זה שלא נשחו עדיין, היה מבהיק והולך על פני האצבע. נעמן שרה אצבעו בתוך פיו וירק דם. האצבע כאלו מתמוזזת בכאבה. — מה לך? נשמע קולה הערשילאי של יעל חיות שנית.

— לא כלום! ענה נעמן בפנים שוחקות.

ויעל חיות פוצחת שוב את השקדים בשניה.

נעמן נשתקע בפניה התמימים ובלחיה שנתמלאה כשהיא פוצחת שקד. שקד בשנים מוצקות—ונתרגש.

יעל חיות קמה פתאם. נגשה אל הכיור ומזגה לה כוס מים.

— הרי כאן יין!

— מים שאלתי, ענתה בשפה רפה.

— מים!

שתיקה.

המים מקלחים יעל רוחצת ידיה ומקנחתן במגבת.

בתו של האכסנאי נגשת אל השלחן. יעל עדיין עומדת לפני הכיור. וכתפותיה הגאותניות גבהו עוד יותר. בידה הלחה כל שהיא מחתה את שפתיה.

בתו של האכסנאי מנערת את הטפות. קשקוש קליפות. בתמימות הנוער ובחרוה לוחשת לו הנערה לנעמן:

— הגברת, שבא עמה, כל כך יפה!

תִּשְׁרֵי

מאת שׁׁי עֶגְנוֹן.

(סוף)

1.

שעה של קורת רוח.

יאה, יאה, באמת, האיך כהן זה מתרגש בחבה ליעל חיות. כשהיתה חולת-טיפוס, היה רוכב מדי יום ביומו מן המושבה ובא למען רעת את שלומה. ככלב שמר את שערי בית החולים, יעל חיות אינה סובלתו. בערב יספר לה נעמן את כל אשר עשה כהן הטוב למענה. — אי לך יעל, כפויט טובה את!

התפעלותו העצומה משמחתו. כמה תמים צעיר זה. מפני מה היא דוחה אותו?

וימים עוברים, ונעמן אינו רואה את יעל. היום בא אליו כהן. הלז לא יתן דמי לו. יסע מר אתנו למושבה בשבת זו. אף יעל חיות נוסעת. ממש מתרגש הוא בבקשתו. נעמן רואה אותו מאחוריו. כהן נסתכל בתמונה של רמברנדט. נעמן שוכב על הספה. בין אותו הווג בצבצה מראה כהן.

חזות ליל קדם. יעל חיות מסתכלת בזאת התמונה. פניה זוהרים משם כמתוך אספקלריה מאירה. נבעת קפיץ נעמן מן הדרגש, נתן עיניו בתמונה ושוב עמדו לפניו הוקן והצעירה, כשימינו על הוזה תרחף ושמאלו על כתפה. אצבעותיה תלויות בשלו ובאצבע קטנה שלה טבעת. פני יעל חיות לא היו שם. נעמן שוחק: ידעתי, ידעתי, ידעתי שהיא אינה כאן. לשם בדיחה בלבד באתי עד הנה. מלב התמונה שחקו לו פניו המגולחים. שקר, יעל חיות אינה נוהגת לשים טבעתה באצבע קטנה. פלסתר. דרכה באצבע צרירה. צריך תיקון!

ונעמן הסיר את התמונה מעל הקיר. הוציאה מתוך המסגרת והתחיל מוחק מקום הטבעת. כשגמר מלאכתו זו שמח לבו בקרבו ומיד העמיד הכל על מכוננו. מקץ רגעים אחדים צפה וראה ששכח ולא רשם טבעת על אצבע צרירה שבדמות, ואף על פי כן הניח נעמן את הדבר כמו שהוא ונסתכל שוב בווג ובאשה שנשארה ימינה בלי טבעת.

— האמנם אחת היא לה. אם יסע עמכם או לא? האיך, האיך, שאלתני? — יאמר נא מר נעמן בפירושו. הן או לאו. גברת סנדל מבקשת מקום בעגלה.

משום מה נסתמק, כהן, כשבקש את נעמן כי יסור אל יעל חיות. דומה, לחדרנו אמר.

מצחיקו כשנער זה אומר לה שכה חביב עליו כל מה שיוצא מתחת עטו של נעמן. צחוק. פזמוני אינו משורר בעיניו כלל. "אני לא קראתי הימנו בלום".

ובאמת, משום מה לא יכנס אל יעל?

בבואו התבישה מאד. במעילו של כהן מצאה לבושה. כהן שכב שטוח על הספה שכנגדה. לסתותיו חסרי השעה, שאינן אלא כעין המשך להצואר החלק והעבה והנפוח. באו לידי בת שחוק מבוכה ונצחון. שניהם קופצים עליו.

אה... אה... אה... מר נעמן! אפשר ישתה דבר מה? אף מי סלצר וריבה של לימון יש, ישתה מר ליקר. טוב לטעום מעט מזה לפני הסעודה. אתנו יאכל פת ערבית.

כיצד יושבים אלו עכשיו בבית? חם. אין כאן אויר כל שהוא. הכלים בערבוביה. אי סדר. עניבותיו של כהן תלויות להן על מסעד הספה. זוג אנפלאות תחת כל מטה.

חדרו בדיוטה של מעלה, וחמשה חלונות לחדר, החלונות פתוחים לרוחה, ויולונות ירקרקים כגלי נילום שטופים עליהם. בימות החמה, לאחר יום הזכרון, כשרוחות ת שרי מנשבות, מתנפחים היולונות ומתנפלים כל פעם אחורנית, כעבים אלו שמלאו כרסם שמשו ונופלים מרוב טובה. על פני הרצפה רובצים מרכדים משבצי אור וצללים. והוא, נעמן, מתהלך ארכות וקצרות לארך ולרחב החדר.

החלונות פתוחים, ברם הדלת נעולה.

ימים מבורכים.

נעמן אגד בספר פרקי חיו.

יהי די עמו ויעל!

הגליונות הלבנים כשלג ישחירו ועיניו כשושנים תפרחנה. אב הרחמן! משוך חסדך עוד יום ויומים עד כי יאגוד מנת ימיו. שמש שולחת אורה על פני הגליונות והקולסוס ישתלב בין משבצי האור. הגליון מתמלא אותיות. הוי, שחור משחור תארו. ואף על פי כן לא נתמלא הגליון אלא מהרבנו של אור. דמי עצבת בנפשו ועל גלי הדממה מלאכי הנוער יחפזו. — מלאכי עליון, מלאכי רחמים, אנא, הגידו נא לי את אשר קרה אותי בראשית הימים!

... האם הרכה החזיקה את הנער הגמול בחיקה ותשמח עליו מאד. שבע פעמים שבע כפפה ראשה אל פניו ושבע נשיקות האצילה לו מדי פעם בפעם. הילד שש לקראתה ופניו קרנו כל המועד. ותרד בת המלך ותרא את הילד כי יפה הוא ותגש אליו ותשקהו. עד ארניעה התפרץ הילד בבכי ולא נתן את לחיו לנשיקה. אחרי כן עברה אחת הבנות, ואין יודע מי היא, ותשם עיניה בילד. אך הילד הרים שאנת פחדים מבהילה ויבך קול גלמוד כבראשונה. אז נטלה האם את הרך והאצילה לו מנשיקות פיה ופניו לא היו לו עוד. ותשמח האם מאד. שלשה ימים ושלשה לילות נמוגה מני כחת, ובפרוש הלילה כנפיו תחסה בסתר הערש. תכרע ולבה יהנה לאל תודות, או ירד במעוף צוקה ואפלה מלאך החיים, ובצל כנפיו השחורות בשורה קודרת תתלונן. "אם אומללה, או יאמר אליה, לשמחה מה זו עושה ואל אלהים כי תתני תודות—כי אמלל בנך וכה יהיה משפט הנער לעולם!" מני או לא עלזה האם יותר. דומם נשאה את הילד על זרועותיה ואת ינונה בחבה.

אגדה.

אגדה מודעת.

מלאכי, הטרם תדעו כי זכור אוכרנה עוד?

צקון עלומים.

צקון אביב עלומי.

בעודי באבי אמי לי שחה.

או—

בצללים אבלים ורשומים עוד יתנודד רקיע ושפרירים חורורים ירוקים ימוגו בתכלת קודרת. ינומו בסתר ככבים וירח כבר עומד במלואו. ירעה ואורו לא יגה כנר תתת השמש. מתמזזים הרים נשאים והיו לים ערפל. וכחים הפרחים וגועים וביתנו שוקע במנוחה. ערב ישורר בחלון ודומם תכלינה פסיעות תמימי דרך. מתאפלים בתי תפלות ופעמוני אליל יבהיקו. והרוח צליליהם ישה כשבלים מלאות בשדה. אילנות מתרפקים על צלם וערמונים על ענפיהם ישכנו. כצפרים שאננות ינומן ומצננים פניהם החומות מני שמש בצללי ערב. או ישכון בחיק אמי ראשי ועיני תרטבנה פתאם. ואני כנובה השלחן גבהי ובצל הורתי לא אבכה. טפה טפה אחת, אחת ושתיים. אחת ושתיים ושלש ויותר. טפה אחת, טפה גדולה נופלת על שפתותי ומשתברת הטפה ונופלת בין השפתים. ויושבת האם הטובה וריסי עיניה הרחמניות דומם יארנו בנשף טללי דמעות לגורל בנה. או יקרע היגון שפתותיו והדמעות מקחות את שניו ולשונו רועדת ביגון:

— מה לך, אמי, כי תבכי?

הערב יהיה לליל והמה טרם ישכבון, והאם מקפחת שאלתנו בדברי אגדה. כדברי אגדה זו.

ודמעה אל דמעה לוחשת:

וכה יהיה משפט הנער לעולם!

כהן ודאי מנשקה. ואפשר גם מחבקה. הם מאהרים בנשף.

נעמן אינו מחייבה בלבו כלום. רעבה היתה ללחם וכהן פושט לה גם לחם גם שוקלדה. סוף סוף פשוטה היא. לאחר שנה של נשואין תוליד בנים ותלך הלך ועבה כמו שנאה באמת לאשת תגר. אבל פעם אחת, במסבת רעים, כשנתגלגלו הדברים על עסקי ריבות, נחך נעמן ואמר: הרוצה לקנות לבה של ריבה ודעתו מיושבת עליו, ילך ויביא עמו בעל שרירים מוצקים או קומידיאנט. חוקה, אלו ימצאו מיד חן בעיני הנערה. והוא יפטר לאלתר מסכסוכי אהבה. או רחפו לפני עיניו זרועות כהן מוצקי שרירים, אף פניו, שאין עליהם חתימת זקן.

שמינית שבשמינית גועל נפש מנו לו היום.

שניהם באו עליו:

— יאמר נא מר נעמן, כמה הוציא עלי או באכסניה שאכרתי שם?

רצונה להחזיר לו את אשר שלם. נעמן לנג כמובן. אם לא יגיד, אומר כהן, את נפש יעל חיות יעליב.

— מדוע אינו נכנס אלי?

— מדוע אינה נכנסת הגברת אלי?

— הייתי אצלו בשבת העברה ולא מצאתיו. סימן: מעילו השוקלדי

היה תולה על דופן הכסא.

— אם כן, תכנס עכשיו שוב!

— רא, לא יכנס הוא אלי תחלה!

ומיד הפגינו בשיחה.

נעמן בפירוש אמר לה דעתו על כהן. לא, הוא אינו מוצא חן בעיניו.

צעיר שאינו מפותח והדיוט. מחלת הלב כרוכה אחריו. אין לו שום מטרה בחיים. אביו עובד ומפרנס את כל המשפחה. חיי אשה ודאי לא ישפר כהן.

כתם יניח על העלמה. אכן אף הוא, נעמן, סכנה הוא לה עכשיו. כשפלגי צרותיו נתגברו שוב. ממש אפיקמי הוא מצב רוחו. אבל...

יודע נעמן, שיעל חיות הלכה רכיל, ספרה לכהן כל אלה הדברים. באינסטינקט הרגיש בכך. לית דין בר נש. כהן מתקשט בשעבעתה של יעל והוא משמיע דברים כגון אלו באזניה.

נעמן ילך ויפייסנו.

ושוב חמדת בשרים תדריכהו מנוחה.

תכלת לילות ההודש מסחפת את דעתו. הבל, שאינו נפגש יותר במרת אילנית. הקיץ עובר. עכשיו עדיין העלמות יוצאות בחולצות קלילות וכחולות. אבל עוד שבועים, כי יגעו באשה, שוב לא ירגישו בעריגת הבשר. אפס, כשהוא עומד לפני האשה, עוז רוחו מסתחף והולך מעליו יותר משחומדה בלבו, הריהו משפיל עיניו וכובש פניו בקרקע.

שעות ישנן, ונעמן אז זוכה, שהיה מנשק ברוח קלילה ידי אמהות, עטופות כפותיים שחומים—בפרהסיה, ופנים רכות וצחורות של בנות בצנעה. תמורת הימים וכליונם.

אבל שעות ישנן, וגם זכור לא יזכור זאת.

ובלפות אותו זרועות הבדירות, או יפליג בין הבריות. אבל באשר הוא שם ריח בשר אנוש יפיג לו אימה. ונעמן משתוקק לכרוך את עצמו בעורו ולהיות היחק מהם ומרמונם. כל כך רחוק עד שלא יהא מרגיש באחרים ואפילו לא בו בעצמו. שלות דומיה תרגיעו והעצמות בבשרו ישקטון. אך כי ישת מי ידו על מפרקתו ששון הרגע על שפתותיו ירטט. ודומם ירכין מפרקתו תחת אפלולית אלה האצבעות.

והימים יכלו באפס מעשה.

דעתו נודרת.

„בשעת יצירה!“—אוסרים סגל מכיריו.

אכן, דבר הולך ומתרחש. עתים, ואת אוניו החולמות יפלושן פעמי בני איש שלא באו עוד לעולם. וכאפו מדגדג ריח הדיקולין משערותיהם.

ערב — — —

ועל נבכי ים הקרוש יתנוססו דבירי הקרח. אור לא יהל בחלונותיהם
ווילונות גלי הרוח ינעו. קרני ירח יפולון ומעברות-כסף ישימו בים. אז יצא
העלם, בצלע הגשר יעמוד ופניו אדמו כשחר.

— בואי נא, בואי, רעיתי, בואי, היפה בנשים. הכי שקעת בניל
התקוה ותאכר התקוה השעות, או הפעם כה לבך באהבה ולא שמעת את
מליך אמש. הלא כשלג התנוצץ חסרך ודברך האריכו תוחלתי. על הגשר
עלה לך דודי ובטרם עוד תמל אשמורה שם אבואה ורחמתיך ואשמורה
בלילה כבר ספך ופעמך נשבתו. נקפא עורי עלי ורגלי לא ימישון ממקומן.
מהרי, חושי ובואי ורעף בשבגבים חסרך והבל סך עלי גופי הנעבר ושב
ורפא לי!

כה עמד העלם דומם ויחיל. שוקעות אשמורות בשנת ואחרונה עוצמת
עיניה, אך לבו ער וחכה יחכה.

אפס נקעו צעדיה ממנו ובא לא תבא העלמה. יעמוד בחוץ ויחכה,
אך שוא שקד העלב. יפול שלג לארץ ויעש על הדרכים. אך טמיר צל
הנערה נצמד ערירי לשער. פתי השלג יתנוצצו ככוכבים צחורים בקרב
חוצות. אולם סופת עיניה השחורות נדמה, נשבה לדבירי הקרח. בא לא
תבא הנערה. אך תם הוא ולא ידע. מה לך עלם כי תחכה, הלא נציב
קרח רעיתך!

מה לך עלם כי תחכה! —

הוא ייצר.

עולם הזה אינו ולא כלום. עולם אחר, עולם שכלו טוב ומנוחה יערוך
לו. נוח פי רכבה מזה של רבון העולמים.

בעודו באבו יעתר אל אלוה כי ישימהו נניד ומצוה בארץ. ויקשב
הי וישמע ויתנהו מושל בעולם הדמיון.

הנה ימים באים — — —

אפס הוא לא יאריך ימים. כח חייו הולך ומתמעט. היה תנור בוער
לבנו ותנורו כלה באורו ומה תקן בכך? — הלך נעמן למומו שלג של
אשתקד. בן-אהרן הוא שמת בטרם הקריב לפני ה'. ועכשו פגעה צנה בבתי
נפשו. כנהלת עמומה הוא רובץ תחת מי עיניו.

חרה לו עד מות.

אין את נפשו לנוע דוקא בימות הפריחה. כמו שנאמר בשיר. להטמן
בגבעת דשא ופרחים. — בסופת הגשמים ינזר לים ואת שרירי ימיו יסגיר לו
ביום צרה. כי השתוללו בו ימותיו, על כן ישחקם בגאות הים; יתנם מאכל
למשבריו.

והבדידות עושה עליו כעין תחרא.

ככה נוח לו. הרחק מעיר ומתים. אבל יודע נעמן שאסור לעזוב איש
כמותו יחידי בשעת צרתו.

וכפוף יצא מתוך חדרו.

מתפלש לו סמרגד בחוצות. עונבת הלבנה על שפעת ככבים ומשרכת
קרניה אל כל עבר. וכפות אילנות פשוטות אל על ומחבקות את הכסף
המדומה.

שלא מדעת הגיע אל אחת הנבעות. סחור סחור התהלך. לבסוף
עלה לשם. צמא מתרפק החול תחת מעמיו. ירח ירוק הולך וצונן ישלח
אורו על פני הגבעה.

— כאן במקום זה; נפגש אתה ראשונה. כאן היה מהלך עמה לילה
לילה. — גבעת האהבה קראו לה בשעת חדוה. לבו נלחץ.

נעמן שאף רוח כל כך עד שהתפרץ בשעול.

מה קרובים הימים! מליה עדיין מרחפות בחול. אצלנו היתה אשה
אחת וכוסה לא משה מפיה. סיסים. מעולם לא נשתכרה. היא ידעה סוד
השתייה.

שחקי ליל ירדו לתוך מי הים הכהים הנונים ולא נודע כי באו
אל קרבם.

מרחוק ראה צל דבר.

הציב לו נעמן ציונים: — אם אילן שם, סימן שתהא אהבתה אלי

מלאכי הנוער, האין לאל פיכם לספר אחרת?

אולם אראלים פרקו אנדותיהם ודוממים שתו בי פניהם הקודרים
מני יגון; הקודרים כפני אמי הרחמניה.

בין הפרקים, כשהוא קם יגש אל החלון.

נושרים עלי אקליפטוס.

בירכתי חדרו עלה נובל מתפלש.

רוח נשאה אותו.

החמה שוקעת.

חמתו של סוף קיץ.

עדת עבים שחורים יעופו כצפרים בערוב הקיץ. כתמי הלודה ברקיע
ורוח עץ יבש באפו. "עץ יבש חיינו באפס כל טעם!" ממי קבל פסוק זה?
— אפשר וידליק מנורה. לא, טוב כי ישב בדד וידום, הוזה בנשף.
תכנס יעל. בסבר פנים יפות יקבלנה. לא יזכיר עונות ראשונים. למה חרי
אף וקומדיה. שניהם ישבו כאחד על הספה הירוקה. הן היא אהובתו.
מוטב שידליק מנורה. שלמה ישב כעוטיה על ערדי הזיותיו. מאימתי
הוא מכירה? הנה, זה מכבר. אפשר שנה ואפשר יותר משנה. — בין ערבים
פגע בה. באותם הימים הקלים. שעה ומחצה לפנות ליל. התלקחו אז לילות
קיץ; לילות תכלת וכרתי. יצא נעמן על פני ערבות החול אל מול הגבעה.
צועה באפס דאגה ורגליו נשקעות בחול. ופתאום התרונן קול נערה ועתרת
בחורות באו. קוממיות צוערת האחת עם אהוזת מרעותיה. כלה מבריקה
כסמרגד. מושכת בשולי כובעה הרחב. אז ידע אל נכון כי זאת חיות. יעל חיות.
והתחיל מדבר אתה. בפעם הראשונה. מעולם לא ראה את פניה קודם לכן.
נעמן קם על מנת לישב שנית. קמץ ידו על ברכו הרועדת וישב
בירכתי הספה באון. אולם ידו נשארה פתוחה כאלו נפל דבר מה מתוכה.
לבו רצע והדופק כה הולם בחזקה. משל כאלו בקש נעמן לצעוק, אך
הדופק הולם; הולם כהלמות שן בשן ומלה לא תצא משם. גירי מצחו קמו
ונצבו. השתרנו עד עורו כאותיות אותיות.

— מה כתוב שם?

— מי חכם ויראה אלה?

צעיה הלילה נפל עליהן וילט את סודן באפל.
לילה.

הנה הוא בא, הנה הוא בא הליל. ובן-אדם כי יתיאש מאליה עומד
ומצחק עם שברירי חייו. ודומם מנצנצת לפניו תמונת פניו, שאכלם היוגון.
מנצנצת, כמו מתוך שברי כלי זכוכית של אספקלריה. שברי כלי זכוכית —
אמרו — כיון שנשברו שוב אין להם תקנה.
אבל בכחו עוד ליצר.

עתה הגיע תור השירה הקרה, וצליליה — צליל קרח כי יגע בקרה.
הואילי בת השיר! צהלי קולך ורני ותני את אהבת העלם שם על
מעברות קרני ירח מול פני ארמון הקרח!

שבעה ימים ושבעה לילות לא ירד המלך מעל כסאו. סביבו עמדו
יועציו ועצה אבדה מנהם. בין כיפי השלג יתנוסס ארמון הקרח על תועפות
ים הקרוש, ואמן בארץ אין ויעש פסל השלג, כי ימס הקרח בעודו בכפו.
ולהמלך אין שוה להניחו באפס פסל השלג. ויהיו פניו זועפים וחמתו בערה
בו ולא אכל לחם ולא שתה מים ולא שעה גם לדברי השגל אשר לימינו.
ויהי ביום השמיני בהיותם כואבים, עמדה השגל לפניו ותאמר:

המלך לעולם יחיה! מה פני אדוני כה רעים ושמחה נדחה ממנו.
ענמה נפשו באין תמונה. ואני הנה נא ערכתני משפט. מי יתן תבוא לפניו
עצתי. הנה הנערה אשר בגדה בארזי המלך ותלך אחרי אחד הבחורים.
יצוה המלך וישפכו נזלים עליה על עקב בגדה ותהי לנציב קרח וכאחת
היפות תפאר את דבירך.

מתקו דבריה באוני המלך ועד ארגיעה נתן צו. ששו את הריבה
במים ויצמיתו במים את חייה. עורה הלבין כשלג וכשרה הוצק מני כפור.
שמו מים לבושה וקרח חתולתה ויציונה לראוה על פתחו של אולם.

עוד מתקיימת. ואם עובר-אורח — רק חלום פורח כל תקוות נפשי עליה.
נעמן לא זו ממקומו. רוצה הוא עדיין להיות תולה ועומד בין
תקוה ומפח נפש.

• ופתאום באה מנוחה בכל בתי נפשו. אותה המנוחה שבין נפילת
התינוק ובכיתו.

הצל הולך. הולך וקרוב.

— הוי, בעל חי!

— איש או אשה?

אשה!

יעל חיות עברה עליו מהר. היא הסבה פניה המנו.

ונעמן ירד מעל הגבעה. —